

Πανδημία Covid 19

Ένα ολικό καπιταλιστικό φαινόμενο

Ταξική Αντεπίθεση (Ομάδα Αναρχικών και Κομμουνιστ(ρι)ών)

Φλεβάρης 2022

Περιεχόμενα

I. Εισαγωγή

II. Η πανδημία (ως ένα ακόμα) «σύμπτωμα» της γενικευμένης κρίσης υπερσυσσώρευσης

III. Η καπιταλιστική κρατική αντιμετώπιση της πανδημίας

IV. Το κεφάλαιο ως «κινούμενη αντίφαση»

V. Προβολές της αστικής ιδεολογίας στο ανταγωνιστικό κίνημα

VI. Κοινωνικός εκφασισμός και η «εποχή των τεράτων»

VII. Η ταξική πάλη στην εποχή της μέχρι θανάτου υποτίμησης της Τάξης μας

Πρόλογος

Αν θέλαμε να δώσουμε έναν ορισμό της έννοιας «ιστορικό φαινόμενο» θα λέγαμε ότι είναι το φαινόμενο που καθορίζει απόλυτα μια ολόκληρη χρονική περίοδο, ή αλλιώς το φαινόμενο που δημιουργεί έναν κόσμο αισθητά διαφοροποιημένο από πριν. Δεν χωράει αμφιβολία ότι η πανδημία covid-19 συγκεντρώνει αυτά τα χαρακτηριστικά, και είναι αυτή ακριβώς η ιστορικότητα της που κάνει την εποχή που διανύουμε πομπό τόσο θεμελιακών για την ανθρωπότητα ερωτημάτων, όπως είναι αυτά που αφορούν τη σχέση του ανθρώπου με τη φύση, αλλά και τη φύση του ίδιου του ανθρώπου, τον χαρακτήρα του κυρίαρχου κοινωνικού - οικονομικού σχηματισμού καθώς και τους όρους και τις δυνατότητες υπέρβασης του.

Η θέση της ομάδας μας για την πανδημία θα μπορούσε να συμπυκνωθεί ως εξής: η πανδημία αποτελεί ένα ολικό καπιταλιστικό φαινόμενο που υπογραμμίζει την ασυμβατότητα των καπιταλιστικών σχέσεων παραγωγής με τον άνθρωπο και τη φύση και επιβεβαιώνει την ιστορική κορύφωση της βασικής αντίθεσης του καπιταλισμού, αυτής ανάμεσα στον κοινωνικό χαρακτήρα της παραγωγής και της ατομικής ιδιοποίησης του αποτελέσματος της, μια κορύφωση που θέτει ως αντικειμενική δυνατότητα αλλά και ως ιστορική αναγκαιότητα και προοπτική την απελευθέρωση της εργασίας από τα δεσμά του κεφαλαίου και την εγκαθίδρυση μιας άλλης κοινωνίας με επίκεντρο τον άνθρωπο και τις ανάγκες του.

Η καπιταλιστική κρατική διαχείριση της πανδημίας με αυτήν ακριβώς την προοπτική θέλει να αναμετρηθεί. Και αναμετράται με τον μόνο όρο που μπορεί, με όρους ολομέτωπης σύγκρουσης, η οποία οδηγεί σε υγειονομική, ανθρωπιστική και κοινωνική καταστροφή. Σε ένα τέτοιο σημείο προσεγγίζουμε ταχύτατα- αν δεν έχουμε ήδη φτάσει- στην Ελλάδα και για αυτό το λόγο είναι πιο επιτακτική από ποτέ η πολιτική και οργανωτική συνάντηση όλων των δυνάμεων της εργατικής και λαϊκής αντίστασης και η συγκρότηση ενός σύγχρονου πολιτικού μετώπου, ενός

μετώπου που θα θεμελιώσει, μέσα από την επιστημονική ανάλυση των εγχώριων παραγωγικών δυνάμεων, τη δυνατότητα της επαναστατικής αλλαγής και του κοινωνικού μετασχηματισμού, ως δυνατότητα βιώσιμη και ρεαλιστική, ικανή να επιλύσει τα ζωτικά επίδικα των υποτελών τάξεων.

Η έκδοση που κρατάτε στα χέρια σας σε μια τέτοια ακριβώς κατεύθυνση φιλοδοξεί να συμβάλλει.

I. Εισαγωγή

«... Σε όλες τις κρίσεις ξεσπά μια κοινωνική επιδημία, που σε όλες τις προηγούμενες εποχές θα φαινόταν παραλογισμός- η επιδημία της υπερπαραγωγής. Η κοινωνία λες κι έχει επιστρέψει ξαφνικά σε μια κατάσταση στιγμιαίας βαρβαρότητας, λες και ένας λιμός , ένας καθολικός καταστροφικός πόλεμος της έχουν αποστερήσει όλα τα μέσα ύπαρξης...».

Κ. Μαρξ - Φ. Ένγκελς (Το Κομμουνιστικό Μανιφέστο)

Μια τέτοια κατάσταση στιγμιαίας βαρβαρότητας μας επιβλήθηκε ακαριαία, όταν με την είδηση εξάπλωσης ενός νέου κορονοϊού ο πλανήτης μεταμορφώθηκε σε κάτι που μέχρι χθες θα φαινόταν αδιανόητο: κλειστά σύνορα, lockdown, απαγόρευση κυκλοφορίας και επιβολή μέτρων αποστασιοποίησης. Μπροστά σε αυτές τις κατακλυσμιαίες εξελίξεις, με τα χρηματιστήρια να καταρρέουν, τα κράτη να νομοθετούν έκτακτα πολιτικά και οικονομικά μέτρα, τους ασθενείς να πεθαίνουν κατά χιλιάδες και την αστυνομία να αναλαμβάνει ρόλο «υγειονομικού τοποτηρητή», άρχισαν να εγείρονται τα εύλογα ερωτήματα για το τί πραγματικά συμβαίνει γύρω μας.

Και μπροστά στην παγκόσμια απειλή ενός «αόρατου εχθρού» που μας περικυκλώνει, ο διάχυτος φόβος μιας σοκαρισμένης κοινωνίας σε υπαρξιακή κρίση έσπειρε και τις αντίστοιχες απαντήσεις σχετικά με την προέλευση του ιού, οι οποίες επέκτειναν τη «στιγμιαία βαρβαρότητα», όπως ήταν πλήρως αναμενόμενο, από την «αποστέρηση των μέσων ύπαρξης» στην αποστέρηση της πνευματικής/αντιληπτικής μας δυνατότητας. Δηλαδή σε φαινόμενα μαζικού ανορθολογισμού.

Μέσα λοιπόν σε αυτή τη συνθήκη γενικευμένης (υλικής και πνευματικής) αποσταθεροποίησης, και κυρίως μπροστά στην ανάγκη να αναλύσουμε διεξοδικά την εποχή μας ώστε να μπορέσουμε και να την αντιμετωπίσουμε, επιχειρούμε να κατανοήσουμε τα αίτια της πανδημίας και συνακόλουθα τη διαχείρισή της μέσα από το δεδομένο ιστορικό πλαίσιο που εμφανίζεται και τις αντιφάσεις που αυτό παράγει.

Δηλαδή να ανιχνεύσουμε την προέλευση της πανδημίας στις δεδομένες συνθήκες καπιταλιστικής ανάπτυξης. Και με αυτόν τον τρόπο, και μόνο με αυτόν, θέτουμε τις βάσεις για μια ορθολογική κριτική που βάζει στο στόχαστρο την καπιταλιστική “φυσική κατάσταση”. Δηλαδή την εγκαθιδρυμένη, ως αυτονόητη πια, σχέση εκμετάλλευσης ανθρώπου από άνθρωπο, την διαβίωση μας στο τοξικό περιβάλλον των μητροπόλεων και την αλλοτριωμένη/διαταραγμένη σχέση των ανθρώπων μεταξύ τους αλλά και των ανθρώπων με τη φύση.

II. Η πανδημία ως (ένα ακόμα) «σύμπτωμα» της γενικευμένης κρίσης υπερσυσσώρευσης

Ο Μαρξ έγραφε «...η φύση γίνεται στον καπιταλισμό για πρώτη φορά καθαρό αντικείμενο για τον άνθρωπο, παύει να αναγνωρίζεται σαν δύναμη για τον εαυτό της [...] και η θεωρητική ανακάλυψη των νόμων της φύσης εμφανίζεται ως τέχνασμα για την υποταγή της στις ανθρώπινες ανάγκες, σαν αντικείμενο της κατανάλωσης είτε σαν μέσο της παραγωγής...».

Η αντανάκλαση αυτής της θέσης στο σημερινό περιβάλλον καθολικής αποικιοποίησης της φύσης δεν εγείρει απλά ζητήματα οικολογικής ευαισθησίας, αλλά πρακτικά ερωτήματα περί βιωσιμότητας της ίδιας της (αστικής) κοινωνίας. Η εμφάνιση του COVID-19 και τα σχεδόν βέβαια ξεσπάσματα και άλλων αντίστοιχων πανδημιών στο άμεσο μέλλον, δημιουργώντας ένα μόνιμο καθεστώς υγειονομικών απειλών με ανεξέλεγκτες (κοινωνικές, οικονομικές) παρενέργειες θέτουν, το ζήτημα της σχέσης μας με το περιβάλλον ως υπαρκτικό ζήτημα για την πορεία της ανθρωπότητας. Είναι λοιπόν η ίδια η οργάνωση της καπιταλιστικής παραγωγής και η (εγγενώς) καταχρηστική της σχέση με τη φύση ως αντικείμενο προς εντατικοποιημένη εκμετάλλευση, η οποία, ειδικότερα στη σημερινή ανεξέλεγκτη της μορφή, ή θα ανατραπεί ή θα μας καταδικάσει σε μια μη αναστρέψιμη κατάσταση μόνιμης νοσηρότητας. Η κατανόηση ενός τέτοιου διλήμματος είναι η αυτή που θα μας οδηγήσει σε μια συλλογική κοινωνική/ ταξική/ οικολογική (αυτό)συνείδηση και (αυτό)προστασία, απέναντι στην πρωταρχική αλλοτρίωση που παράγει ο καπιταλισμός, με τη μορφή της αποξένωσης μας από την εργασία, τη φύση ακόμα και από το ίδιο μας τον εαυτό, η οποία, ακόμα και στη σημερινή παγκόσμια υγειονομική απειλή που μας πολιορκεί, δεν μας επιτρέπει να αντιληφθούμε τα αίτια και τους τρόπους για να την αντιμετωπίσουμε. Επιχειρώντας λοιπόν να ξαναστήσουμε τα πόδια της κριτικής στο έδαφος, ερχόμενοι αντιμέτωποι με τους κάθε λογής ανορθολογικούς πειρασμούς και τις εύπεπτες θεωρίες τους, αντιλαμβανόμαστε την προέλευση της πανδημίας ως αποτέλεσμα της πρωτοφανούς

έκτασης/έντασης υπερσυσσώρευσης κεφαλαίου πάνω -και ενάντια- στη φύση, άρα, και ως (ένα ακόμα) καταλυτικό «σύμπτωμα» της γενικευμένης κρίσης υπερσυσσώρευσης, αυτή τη φορά με τη μορφή ενός «περιβαλλοντικού κραχ», αντίστοιχου με αυτών που ταυτόχρονα εκδηλώνονται στην οικονομία.

Είναι εκατοντάδες οι επιστημονικές μελέτες που αποδεικνύουν ότι η πανδημία του COVID-19, όπως και πολλές άλλες λοιμώξεις που εμφανίστηκαν στο πρόσφατο παρελθόν, αποτελούν παράγωγο της ανθρώπινης παρέμβασης στο περιβάλλον. Αρχικά, η διάρρηξη του φυσικού μεταβολισμού από την βιομηχανική υπερανάπτυξη στους τομείς της γεωργίας και της κτηνοτροφίας, είναι αυτή που «αναπλάθει» το οικοσύστημα σύμφωνα με του νόμους της αγοράς. Και αυτή η «ανάπλαση» του οικοσυστήματος, με τη μορφή επέκτασης της αστικοποίησης, αποψίλωσης δασών, καταστροφής των οικοτόπων των άγριων ζώων, δημιουργίας τεχνητών φραγμάτων, δηλητηρίασης της γης από τοξικά λιπάσματα και μαζικής συγκέντρωσης ζώων στα εκτροφεία (άρρηκτα συνδεδεμένο και με την κλιματική αλλαγή), είναι που δημιουργεί τις προϋποθέσεις ανάπτυξης των ζωνοδόων από την “αλλαγή χρήσης” του περιβάλλοντος, δηλαδή την απώλεια βιοποικιλότητας, την εκδίωξη της άγριας πανίδας και της επαφής της με τον άνθρωπο. Ενδεικτικό των παραπάνω είναι το γεγονός πως μέχρι το 2015 πάνω από 360 εκατ. στρέμματα γης είχαν αγοραστεί από πολυεθνικές μετατρέποντας τα σε εργοτάξια, πως το 35% του Αμαζονίου έχει αποψιλωθεί συντελώντας (εκτός των άλλων) στην εξάπλωση της ελονοσίας (αύξηση κρουσμάτων κατά 50%), πως η βιομηχανία παραγωγής φοινικέλαιου ευθύνεται για την αποψίλωση των τροπικών δασών της Ινδονησίας (καταστροφή του 50%) και πως η αυξημένη κατά 260% κατανάλωση κρέατος συντηρεί μια (παρα)οικονομία που εμφανίζει κέρδη 73 δις. δολαρίων το χρόνο. Και μέσα σε αυτό το περιβάλλον μετατροπής της φύσης σε μια απέραντη βιομηχανική αγροκτηνοτροφική ζώνη, παρατηρείται πως το 25% των νέων μεταδοτικών ασθενειών οφείλεται στην κατασκευή τεχνητών φραγμάτων (όπως συνέβη με το υδροηλεκτρικό φράγμα στη Γιουχάν και την αναγκαστική μετακίνηση των νυχτερίδων) και πως οι ζωνοδοοί αποτελούν το 60% των νέων ασθενειών που εμφανίστηκαν τα τελευταία 50 χρόνια.

Βάσει όσων συνοπτικά αναπτύχθηκαν παραπάνω, κατανοούμε πως ο COVID-19 αποτελεί μια ασθένεια της εποχής μας, μιας και από αυτήν παράγεται και εξαπλώνεται. Αποτελεί δηλαδή έναν «καπιταλιστικό ιό», ο οποίος δημιουργείται

από την εκβιομηχανισμένη λεηλασία της φύσης, εξαπλώνεται μέσω της διεθνοποιημένης καπιταλιστικής οικονομίας (ακατάπαυστη μετακίνηση εμπορευμάτων και ανθρώπων διεθνώς) και μολύνει μαζικά (κυρίως) τους συγκεντρωμένους πληθυσμούς των μητροπόλεων.

Όμως ακόμα και εάν η πανδημία αποτελεί μια παγκόσμια απειλή, είναι το συγκεκριμένο το ιστορικό πλαίσιο που φέρει και τα συγκεκριμένα χαρακτηριστικά εξάπλωσης της. Έτσι ανιχνεύοντας την γεωγραφική προέλευση της πλειονότητας των πρωτοεμφανιζόμενων επιδημιών και πανδημιών (ζωονοτικής προέλευσης) της σύγχρονης ιστορίας αντιλαμβανόμαστε τον γεωπολιτικό τους χαρακτήρα και την ιμπεριαλιστική τους καταγωγή. Και δεν θα μπορούσε να είναι διαφορετικά, αφού η καταστροφή του περιβάλλοντος συμβαίνει με όρους μεταφοράς αξίας από τις αναπτυσσόμενες οικονομίες προς τις ανεπτυγμένες (πρώτες ύλες, ορυκτά καύσιμα κλπ), με τα Δυτικά μονοπώλια να λεηλατούν την εργασία και τον φυσικό πλούτο των περιφερειακών χωρών, κρατώντας τα κέρδη για τον εαυτό τους και πετώντας στους αυτόχθονες λαούς τη φτώχεια και τις μολύνσεις που παράγονται. Και ακριβώς αυτή η μετατροπή των αναπτυσσόμενων χωρών σε σκουπιδότοπο της Δύσης (σε συνδυασμό με την γεωγραφική περιχαράκωση των επιτευγμάτων της επιστήμης της δημόσιας υγείας στον Δυτικό κόσμο) είναι που επέφερε και την ιδεολογική/ πρωτοκοσμική αντίληψη περί τέλους των πανδημιών που κυριαρχούσε στον απόγειο της νεοφιλελεύθερης αναδιάρθρωσης τη δεκαετία του 1980, θεωρώντας πως η δεδομένη εμφάνιση νέων ιών θα αφορούσε τις τοπικές κοινωνίες/ χώρες που βρίσκονταν σε άμεση επαφή/σχέση με το εκάστοτε φυσικό περιβάλλον που καταστρεφόταν.

Απόρροια μιας τέτοιας θέσης ήταν και η αρχική υποτίμηση του COVID -19 από τις ΗΠΑ και ο χαρακτηρισμός της πανδημίας ως “κινέζικος ιός”. Αν όμως η αρχικά επιτηδευμένη υποτίμηση του ιού, η οποία και τροφοδότησε την ρατσιστική/ αντισινική ρητορική των “αρνητών” της πρώτης περιόδου, αφορούσε μια “δυτικοκεντρική αλαζονεία” ή μια εργαλειακή του χρήση στο τερέν της ιμπεριαλιστικής διαμάχης μεταξύ ΗΠΑ-Κίνας, η συνολική διαχείριση της πανδημίας, αφότου υιοθετήθηκε θεσμικά από το σύνολο των κρατών ως παγκόσμια υγειονομική απειλή, ξεδίπλωσε όλες τις αντιφάσεις του σύγχρονου καπιταλιστικού-ιμπεριαλιστικού συστήματος και της τρέχουσας δομικής του κρίσης.

III. Η καπιταλιστική κρατική αντιμετώπιση της πανδημίας

Αν λοιπόν η πηγή της πανδημίας εντοπίζεται στον ίδιο το καπιταλιστικό τρόπο παραγωγής, η διαχείριση της πανδημίας δεν θα μπορούσε παρά να καθορίζεται από αυτόν. Γι' αυτό και η συνθήκη της ταυτόχρονης υγειονομικής και οικονομικής κρίσης δημιούργησε ένα μείγμα αντιφατικών/αντεπισημονικών μέτρων, όπου η προστασία της υγείας εφαρμοζόταν στη θεωρία και η προστασία της οικονομίας εφαρμοζόταν στην πράξη. Έτσι, με μια πολιτική οριοθετημένης συγκράτησης των κρουσμάτων και των νεκρών ως μέσο, και την άνευ όρων διάσωση της οικονομίας ως σκοπό, ήταν επόμενο τα κράτη να υποπέσουν σε τραγελαφικές παλινωδίες σε σχέση με τα υγειονομικά μέτρα, στρώνοντας το έδαφος και στον ανορθολογισμό των “αρνητών”. Επιχειρώντας λοιπόν να ξεδιαλύνουμε αυτό το κουβάρι των εν πολλοίς αντεπισημονικών/κατασταλτικών μέτρων, ξεκινάμε από την πυρήνα της διαχείρισης που αφορά την οικονομία. Βάσει αυτού, ξεδιπλώνεται μπροστά μας η διαλεκτική σύνθεση μιας «διαχείρισης της κρίσης» και της «κρίσης της διαχείρισης» από την πλευρά των κρατών. Αυτή η σύνθεση αφορούσε δύο αλληλοσυμπληρούμενα επίπεδα. Το πρώτο είχε να κάνει με τη διαχείριση της πανδημίας στο εσωτερικό των κρατών, με τη μετακύλιση των ευθυνών στην κοινωνία μέσω του στιγματισμού και της καταστολής, έχοντας ως στρατηγική επιδίωξη τη διατήρηση της νεοφιλελευθεροποιημένης αντίληψης για τη δημόσια υγεία και την περαιτέρω ιδιωτικοποίησης της. Το δεύτερο είχε να κάνει με τη διαχείριση στο διεθνές περιβάλλον των ιμπεριαλιστικών ανταγωνισμών. Δηλαδή με την κατά το δοκούν εφαρμογή των υγειονομικών μέτρων από τα κράτη σε σχέση με τις αντοχές της οικονομίας τους, αλλά κυρίως σε σχέση με τη γρήγορη έξοδο από την κρίση και την άμεση ανάκαμψη τους στο τερέν των διεθνών ανταγωνισμών. Σημείο αναφοράς αυτής της προσπάθειας για γρήγορη επαναφορά στην ανάκαμψη αποτέλεσε ο αγώνας δρόμου μεταξύ των ιμπεριαλιστικών δυνάμεων για την ανακάλυψη του εμβολίου, ως χαρακτηριστικό παράδειγμα της κοντόφθαλμης και ανταγωνιστικής -και άρα ζημιογόνας για την ανθρωπότητα- αντίληψης των αστικών

κρατών, κάτι που εξαπλώθηκε και στην γεωπολιτική τους αξιοποίηση βάσει των μονοπωλιακών νόμων της αγοράς για το ποιο τελικά θα κυριαρχήσει (πχ απαγόρευση ρωσικών και κινεζικών εμβολίων, μονοπώληση της πατέντας, απόσυρση των εμβολίων της AstraZeneca από τις περισσότερες χώρες της Δύσης για την κυριαρχία της Pfizer).

Και με βάση αυτά, η «κρίση της διαχείρισης» και η αρχική υποτίμηση και στάση αναμονής της Δύσης απέναντι στην πανδημία αποτύπωσε, σε πρώτο χρόνο, την απροθυμία των κρατών να προβούν σε καθηλωτικά μέτρα για την οικονομία, αλλά και την ανυπαρξία σχεδίου για την αντιμετώπιση των (πλήρως αναμενόμενων) πανδημιών που θα εμφανίζονταν από την λεηλάτηση του περιβάλλοντος. Οι προειδοποιήσεις των προηγούμενων χρόνων από επιστήμονες αλλά και από κυρίαρχα τμήματα του κεφαλαίου ως αυτοεκπληρούμενες προφητείες, έπεφταν αναγκαστικά στο κενό, τόσο γιατί αυτό θα σήμαινε τη μείωση των “περιβαλλοντικών επενδύσεων” άρα και της κερδοφορίας, όσο και γιατί το κεφάλαιο δεν τοποθετείται σε αμφιβόλου ή μηδαμινής απόδοσης επενδύσεις όπως πχ η δημόσια υγεία. Ειδικότερα δε όταν πρόκειται για εκτιμήσεις/προειδοποιήσεις των επιστημόνων περί εμφάνισης μιας νέας πανδημίας και όχι για μια επικρατούσα συνθήκη. Σε αντίθεση φυσικά με ότι συνέβη με τα εμβόλια κατά του COVID -19, όταν δηλαδή η πανδημία είχε ήδη εξαπλωθεί παγκόσμια, και είχε εξασφαλιστεί η κερδοφορία της επένδυσης για την κατασκευή του εμβολίου. Αυτές οι αυτοεκπληρούμενες προφητείες, αντίστοιχες εκείνων που γίνονται στην οικονομία με τη μορφή προειδοποιήσεων για επερχόμενα ξεσπάσματα κρίσεων, λειτουργούν και ως «ρυθμιστική αρχή» των καπιταλιστικών αδιεξόδων με τη μορφή ανάπτυξης νέων πεδίων κερδοφορίας. Και συγκεκριμένα σε ότι αφορά την πανδημία και την περιβαλλοντική/υγειονομική κρίση, η λεγόμενη “πράσινη ανάπτυξη” δεν αποτελεί τίποτα άλλο παρά τη διαδικασία επαν- αποικιοποίησης του περιβάλλοντος λόγω του “κραχ” των φυσικών πόρων που εξαντλούνται, και την επανεφόρμηση της κερδοφορίας με εναλλακτικές- “βιώσιμες” μορφές ενέργειας.

Τα κράτη λοιπόν, όντας ανέτοιμα να αντιμετωπίσουν την εξάπλωση της πανδημίας εφάρμοσαν ένα όχι πάντα ενιαίο (πχ ΗΠΑ, Βραζιλία, Μ. Βρετανία) “εκρηκτικό μείγμα” πολιτικών υγειονομικού/κατασταλτικού χαρακτήρα, οι οποίες (ετερο)καθορίζονταν/(ανα)προσαρμόζονταν πάντα σε σχέση με το κυρίαρχο ζήτημα της διάσωσης της (καταρρέουσας) οικονομίας, διασπείροντας έτσι την

κοινωνική σύγχυση και τη δυσπιστία.

Στο εγχώριο παράδειγμα διαχείρισης, οι άνευ προηγουμένου παλινωδίες που έμπλεξαν το σύνολο των απαραίτητων υγειονομικών μέτρων με μέτρα που εκκινούσαν από μία σαφώς ταξική και κατασταλτική θέση και χρήση της πανδημίας, δεν κατέδειξαν μονάχα την πλήρη ανετοιμότητα του κρατικού μηχανισμού και τις συνέπειες της προϋπάρχουσας διάλυσης των δομών δημόσιας υγείας, αλλά και ότι είναι τελικά οι δείκτες και οι αντοχές της οικονομίας αυτές που επιβάλουν ποιες μάσκες θα φοράμε και πότε, πού και πότε επιτρέπεται να κυκλοφορούμε και να συγχρωτιζόμαστε, ποια τεστ, κάθε πότε και με ποιο κόστος θα τα κάνουμε, πόσες μέρες άδεια δικαιούμαστε όταν αρρωστήσουμε, από που και πως θα δουλεύουμε, και ποιας εταιρίας εμβόλιο θα κάνουμε. Το σύνολο της κοινωνικής δραστηριότητας προσαρμόστηκε σε ένα αντεπιστημονικό και εκκωφαντικά αντιφατικό σχεδιασμό (μιας δήθεν) υγειονομικής προστασίας της κοινωνίας και μάλιστα δια της βίας, με την καπιταλιστική κερδοφορία και τη μείωση/συγκράτηση των ζημιών του κεφαλαίου να υπερισχύουν συντριπτικά έναντι της δημόσιας υγείας, αφήνοντας πίσω του όχι μόνο φαινόμενα διάχυτου κοινωνικού παραλογισμού/ανορθολογισμού, αλλά και (μέχρι στιγμής) 23.000 νεκρούς από Covid-19 και 4.000 επιπλέον νεκρούς (από άλλες παθήσεις) σε σχέση με τα έτη 2017-2019 λόγω της μετατροπής των δημόσιων νοσοκομείων σε Covid-19 μονοθεματικά.

Επιτομή αυτής της στρατηγικής αποτελεί η ανακάλυψη και η (επικοινωνιακή) διαχείριση του εμβολίου. Αρχικά, η χρονική αμεσότητα ανακάλυψης του εμβολίου αναδεικνύει τη δυνατότητα μέγιστης αξιοποίησης/εκμετάλλευσης αυτού που ο Μαρξ όριζε ως «γενική διάνοια», και συγκεκριμένα εδώ την τεράστια πρόοδο της ιατρικής/επιστημονικής κοινότητας, όχι φυσικά προς το γενικό όφελος της ανθρωπότητας, αλλά προς την εμπορική εκμετάλλευση μιας (υγειονομικής) ανάγκης/απειλής, η οποία και εξασφαλίζει τη μέγιστη κερδοφορία (πχ η Pfizer για το 2021 εμφανίζει κέρδη από το εμβόλιο της τάξης των 35 δισ.). Και είναι αυτή η άμεση ανάγκη κερδοφορίας για το κεφάλαιο, η οποία ελλείψει μιας αντικαπιταλιστικής θέσης γύρω από τη γενική λογική του κεφαλαίου και συγκεκριμένα γύρω από τη διαχείριση της υγειονομικής πρόληψης/προστασίας μονάχα με όρους κερδοφορίας, που αναζωπύρωσε και διάχυσε τον ανορθολογισμό/συνωμοσιολογία ακόμα και εντός των κινηματικών κύκλων, εστιάζοντας μονάχα

στα, κατά τ' άλλα, εύλογα ερωτήματα γύρω από την ποιότητα, τα συστατικά και τον έλεγχο των εμβολίων. Η άμεση ανακάλυψη του εμβολίου και η ιμπεριαλιστική πολιτική αποκλεισμών που ακολουθείται γύρω από την αναγκαία παγκόσμια εμβολιαστική κάλυψη, δεν αναδεικνύει τίποτα άλλο παρά τον στρατηγικό πυρήνα της διαχείρισης της πανδημίας, η οποία και προέβλεπε την όσο τον δυνατόν γρηγορότερη έξοδο των κρατών από την υγειονομική κρίση μέσα σε ένα περιβάλλον ύφεσης της οικονομίας και όξυνσης των διεθνών ανταγωνισμών. Για αυτό και η “εμβολιαστική κούρσα” μεταξύ ΗΠΑ-Ρωσίας-Κίνας-ΕΕ, για αυτό και η άμεση έγκριση εκατοντάδων εκατομμυρίων για την επιστημονική έρευνα από το σύνολο των ιμπεριαλιστικών κρατών, γι' αυτό και η επιθετική ρητορική για τον εμβολιασμό και την υποχρεωτικότητα του. Ωστε από τη μία να επιτευχθεί η οικονομική «φυγή προς τα εμπρός» περιορίζοντας χρονικά την καθήλωση της οικονομίας από τα lockdown, και από την άλλη να μην “σπαταληθούν χρήματα” στον μη κερδοφόρο τομέα της δημόσιας υγείας.

Προέκταση αυτής της (προσδοκώμενης) win-win στρατηγικής για το κεφάλαιο (κέρδη για τις φαρμακοβιομηχανίες, μείωση ή και αποφυγή νέων lockdown, εμπάργκο δαπανών στη δημόσια υγεία), αποτέλεσε και η εγχώρια αντιμετώπιση του εμβολίου ως πανάκεια και η επικοινωνιακή του διαχείριση ως το μοναδικό “απελευθερωτικό όπλο” απέναντι στον ιό. Οι κατά μέσο όρο 1.000 νεκροί τον μήνα και οι 10.000 νεκροί από τον Απρίλη του 2021 μέχρι τον περασμένο Δεκέμβρη (άνοιγμα της τουριστικής οικονομίας), την ίδια στιγμή που ο προϋπολογισμός για την υγεία για το 2022 προβλέπει μειωμένες δαπάνες κατά 820 εκατ. ευρώ σε σχέση με τις (μειωμένες και πάλι) δαπάνες του 2021, είναι αρκούντως αποκαλυπτικά όχι για την «αναποτελεσματικότητα του εμβολίου», αλλά για την θανατοπολιτική του (πάση θυσία) πλήρους ανοίγματος της αγοράς, της συνακόλουθης “απελευθέρωσης” των εμβολιασμένων ως «εγκεκριμένα» υποκείμενα εργασίας/κατανάλωσης προς όφελος των επιχειρήσεων και της ταυτόχρονης περιστολής δαπανών για το μοναδικό εχέγγυο διάσωσης της κοινωνίας, τις δημόσιες δομές υγείας. Η κυνική ομολογία Μητσοτάκη πως «πράγματι είχαμε 16.000 νεκρούς το 2021, αλλά σώσαμε την τουριστική περίοδο και καταφέραμε την ανάκαμψη της οικονομίας» είναι αρκετή.

Το εμβόλιο προσδιόρισε για τη ρητορική και πρακτική των κυβερνώντων εκείνο το υγειονομικό κριτήριο/όριο που θα τους επέτρεπε με το λιγότερο δυνατόν

(οικονομικό-πολιτικό) κόστος, τόσο να αναπαράγουν στο κοινωνικό φαντασιακό τον θεσμικό τους ρόλο ως εγγυητές/ρυθμιστές της ομαλής κοινωνικής ζωής, όσο κυρίως να επιταχύνουν την επιστροφή στην παραγωγική/καπιταλιστική κανονικότητα με το μίνιμουμ των υγειονομικών πρωτοκόλλων. Με το 4ο κύμα να θερίζει και τον Ιανουάριο να καταγράφεται ρεκόρ νεκρών ανά μήνα (2.710 νεκροί) από την αρχή της πανδημίας η - κατά παραγγελία του μεγάλου κεφαλαίου- απαγόρευση ενός νέου καθολικού lockdown, η μείωση των υγειονομικών πρωτοκόλλων (πχ μείωση της καραντίνας από 10 σε 5 μέρες) για να αποφευχθεί ακόμα και το έμμεσο lockdown λόγω της διασποράς και της μαζικής ασθένειας του εργατικού δυναμικού, αλλά και η έμμεση μείωση μισθού που επιβάλλεται από τα αναγκαία διαγνωστικά τεστ που αναλαμβάνουμε (εμβολιασμένοι και ανεμβολίαστοι) με δικά μας έξοδα μέσα σε συνθήκες ανεξέλεγκτης διασποράς, αποτελούν σημεία μετάβασης σε ένα νέο μείγμα πολιτικής διαχείρισης, στο επίκεντρο της οποίας τοποθετείται ακόμα πιο καθοριστικά το ιδεολόγημα της «ατομικής ευθύνης».

Σημείο αναφοράς σε αυτή την “μετα-εμβολιαστική εποχή ατομικής ευθύνης” αποτελεί η στρατηγική μετατόπιση των υγειονομικών πρωτοκόλλων προς τα μέσα κοινωνικής (αλληλο)επιτήρησης και ελέγχου (green pass). Αυτή η πρακτική σύμφυσης των υγειονομικών και των ελεγκτικών πρωτοκόλλων (ανάμεσα σε πολλά ακόμα) αποτελεί και προέκταση της “ατομικής ευθύνης” στην καθολικά κοινωνική της μορφή, μιας και το κράτος από εδώ και στο εξής απεκδύεται κάθε (υγειονομικής) ευθύνης μετατοπίζοντας το κέντρο της διαχείρισης από την (όποια) πρόληψη/πρόνοια/ περίθαλψη στην άνευ όρων «ανοσία της αγέλης» με βασικό μηχανισμό την νόσηση από τον ιό.

Κατ’ αυτόν τον τρόπο, η νέα φάση διαχείρισης μετακυλύει την ευθύνη οριζόντια προς την κοινωνία, και συγκεκριμένα, είτε στους ανεμβολιαστούς που θα υπόκεινται σε κυρώσεις/ περιορισμούς είτε στους εμβολιασμένους που όχι μόνο θα πρέπει να συνωστίζονται (αρά και να νοσούν) σε συνθήκες γενικευμένης διασποράς (εργασία, εκπαίδευση) αλλά και να αλληλοεπιτηρούνται στις κοινωνικές τους δραστηριότητες (ψυχαγωγία, κατανάλωση).

Μακριά από εσχατολογικές/ανορθολογικές κραυγές τοποθετούμε το ζήτημα των green pass, αρχικά, ως τεχνοκρατική διέξοδο του κεφαλαίου από τα lockdown

για την επίτευξη του πλήρους ανοίγματος της οικονομίας ως κύριο στόχο, με επικοινωνιακού τύπου προφάσεις/τεχνάσματα υγειονομικής προστασίας. Όμως, οι επιπτώσεις μιας τέτοιας διαδικασίας επιτήρησης/ελέγχου, ακριβώς επειδή δεν συμβαίνουν σε ιστορικό/ κοινωνικό/πολιτικό κενό, μόνο ουδέτερες δεν μπορούν να είναι. Η εξαρχής κατασταλτική διαχείριση της πανδημίας (αθρόες προσλήψεις μπάτσων, δεκάδες εκατομμύρια για τον εξοπλισμό τους, καταστολή των διαδηλώσεων, απειλές, απαγορεύσεις κυκλοφορίας σε συγκεκριμένα χρονικά διαστήματα και τόπους, πρόστιμα, διάλυση συναντήσεων νέων σε πλατείες, στιγματισμός των “ανεύθυνων” και εσχάτως τα green pass) αποτέλεσε μια ξεκάθαρη πολιτική επιλογή μετατροπής ενός υγειονομικού ζητήματος σε κατασταλτικό. Η καταστολή ήταν αυτή που αποτέλεσε το μοναδικό πολιτικό κεφάλαιο που θα μπορούσε να επενδύσει η κυβέρνηση, τόσο απέναντι στην οποιαδήποτε διεκδίκηση ενίσχυσης της δημόσιας υγείας όσο και μπροστά στο ενδεχόμενο ξεσπάσματος μιας κοινωνικής έκρηξης/εξέγερσης λόγω των επιπτώσεων της ταυτόχρονης υγειονομικής και οικονομικής κρίσης που δημιουργεί ένα εκρηκτικό μείγμα μέσα στη κοινωνία. Με αφετηριακό σημείο λοιπόν τα lockdown, η εφαρμογή των οποίων είχε ως στόχο τη (σχετική) συγκράτηση των κρουσμάτων/ νοσηλίων ώστε να αποφευχθεί μια δαπανηρή για το κράτος άμεση χρηματοδότηση/ ενίσχυση των δημόσιων νοσοκομείων, η λογική της ατομικής ευθύνης που τα ακολούθησε έθετε ως στόχο τον ιδεολογικό παροπλισμό και την (αυτο)ενοχοποίηση της κοινωνίας για τη νόσηση, τη διασπορά του ιού και την υπερ-πληρότητα στα δημόσια νοσοκομεία. Προέκταση αυτής της νεοφιλελεύθερης-κανιβαλιστικής στρατηγικής αποτελούν και τα green pass, τα οποία πριν από τον κοινωνικό (αυτό)έλεγχο, λειτουργούν ως επιτομή της εμπέδωσης της κοινωνικής υπαιτιότητας για την εξάπλωση της πανδημίας.

IV. Το Κεφάλαιο ως «κινούμενη Αντίφαση»

Ταυτόχρονα με όλα τα παραπάνω, οφείλουμε να θέσουμε στο στόχαστρο της κριτικής μας και τις υφιστάμενες κοινωνικές μεταλλάξεις που εισέρχονται στο προσκήνιο λόγω της μαζικής εισροής/εμπλοκής του «ψηφιακού κεφαλαίου» (και) στη διαχείριση της πανδημίας, και την πολιτική/ιδεολογική τους έκφραση/προώθηση μέσω των τεχνοεπιστημονικών think tank -εκπροσώπων των συγκεκριμένων - και πλέον κερδοφόρων τμημάτων του κεφαλαίου διεθνώς. Αρχικά, στεκόμαστε κριτικά απέναντι σε οποιαδήποτε τοποθέτηση επιχειρεί αντιδιαλεκτικά να ταυτίσει την ουσία με το φαινόμενο και να ανάγει αποσπασματικά το αιτιατό (και όχι το αίτιο) ως κυρίαρχο κριτήριο για την ανάλυση/κατανόηση της συγκυρίας. Αντίστοιχα στεκόμαστε κριτικά απέναντι σε οποιαδήποτε εξίσου αντιδιαλεκτική «αστυνομική» θέαση της ιστορίας, η οποία, είτε βλέπει “σκοτεινά κέντρα” (πχ φαρμακοβιομηχανίες) που κινούν την ιστορία είτε επιχειρεί μηχανιστικά να προβάλει μια από τις τακτικές της εξουσίας (πχ συνωμοσία/προβοκάτσια) ως γενικό κανόνα λειτουργίας/αναπαραγωγής του κρατικού μηχανισμού. Θεωρούμε πως στους χαλεπούς καιρούς που διανύουμε, με αποκορύφωμα σε αρκετές περιπτώσεις τη μη δυνατότητα διάκρισης του ακροδεξιού από τον «ριζοσπαστικό» («αναρχικό» ή «κομμουνιστικό») λόγο γύρω από την πανδημία, επιβάλλεται η υπενθύμιση για τη διάσωση/διατήρηση της επαναστατικής μας μνήμης/προοπτικής πως ο αναρχισμός και ο κομμουνισμός ως ιστορικά επαναστατικά/ορθολογικά ρεύματα ανέλυναν την ιστορία με γνώμονα τους υλικούς κοινωνικούς /ταξικούς συσχετισμούς και τους αντίστοιχους κοινωνικούς/ταξικούς αγώνες που την διαμόρφωναν. Η ταξική πάλη ως κινητήρια δύναμη της Ιστορίας.

Για όλους τους παραπάνω λόγους οφείλουμε να αναπτύξουμε (έστω και) συνοπτικά την οπτική μας γύρω από τη σχέση των σημερινών πρωτοπόρων τμημάτων του κεφαλαίου με την πανδημία και τη διαχείριση της, όπως και την επισήμανση της υλιστικής κατανόησης του κεφαλαίου ως δυναμική -“κινούμενη αντίφαση” (Μαρξ).

Ξεκινώντας από την αντικειμενική παραδοχή της εγγενούς τάσης του κεφαλαίου για επέκταση, θεμελιώνοντας μάλιστα την οικουμενική έννοια της (αστικής) ελευθερίας ως ταυτόσημη με την ελευθερία κυκλοφορίας των εμπορευμάτων (ανθρώπων, εργασίας, προϊόντων, υπηρεσιών), ο καπιταλισμός εν γένει, και πόσο μάλιστα στη νεοφιλελεύθερη/διεθνοποιημένη του μορφή ως ιστορικό σημείο καθολικής ελευθερίας/επέκτασης του στον πλανήτη, δεν μπορεί παρά να αναπαράγεται μέσα από την κίνηση. Όμως αυτή η κίνηση/επέκταση του κεφαλαίου μπορεί να είναι έμφυτη και καθολική, αλλά δεν (μπορεί να) συμβαίνει τότε στο πλαίσιο μιας εναρμονισμένης και ισομερούς κατανομής των αγορών/κερδών, αλλά το ακριβώς αντίθετο, δηλαδή στο πλαίσιο ενός αχαλίνωτου ανταγωνισμού μεταξύ των επιμέρους θεσμικών φορέων του (κράτη, μονοπώλια, επιχειρήσεις). Με αυτή τη γενική διαπίστωση, αρχικά, δεν μπορούμε παρά να αντικρούσουμε τις θεωρίες και τις διάφορες παραλλαγές τους που εκ των πραγμάτων υπονοούν (είτε ευθέως είτε μέσω της παράλειψης) την από κοινού συμφωνία όλων των καπιταλιστικών κρατών για την επιβολή ενός παγκόσμιου σχεδίου κοινωνικού ελέγχου/μετασχηματισμού με εργαλείο την (κατ' επέκταση ανύπαρκτη) πανδημία. Οι θεωρίες αυτές είναι καταδικασμένες να προσκρούσουν πάνω τόσο στη δομική ανταγωνιστική φύση του κεφαλαίου γενικά όσο και στην συγκεκριμένη αποτύπωση αυτής της φύσης στον σημερινό κόσμο ειδικά, με τη μορφή των εμπορικών/νομισματικών/ενεργειακών ανταγωνισμών (τους οποίους όξυνε ακόμα περισσότερο η πανδημία) και των, ευθέως, πολεμικών συρράξεων που φέρνουν ακόμα πιο κοντά το ενδεχόμενο ενός Γ' παγκοσμίου πολέμου. Αντίστοιχα, ακόμα και εάν δεχόμασταν μια τέτοια θεωρία "παγκόσμιας συνεννόησης", θα έπρεπε στη συνέχεια να δοθούν εξακριβωμένες απαντήσεις γύρω από τα συγκεκριμένα οφέλη της. Ο "κοινωνικός έλεγχος" ως απάντηση περισσότερο συσκοτίζει παρά δια φωτίζει μια τέτοια υπόθεση. Γιατί ανιχνεύοντας την πραγματικότητα, η οποία βρίσκεται μακριά από ταυτολογίες και τετριμμένες γενικεύσεις του είδους «το κράτος θέλει τον πλήρη έλεγχο των ζώων μας», θα πρέπει να αναζητήσουμε την «εσωτερική ουσία» της απώλειας των ελευθεριών και των δικαιωμάτων μας, η οποία δυστυχώς είναι πιο περίπλοκη από τις αντιδιαλεκτικές απλουστεύσεις που παρουσιάζονται σήμερα ως «κριτική θέση».

Ξαναγυρνώντας λοιπόν στην κίνηση/επέκταση του κεφαλαίου, δεν μπορούμε παρά να διακρίνουμε στα περιοριστικά μέτρα και τα lockdown μια πρωτοφανή διατάραξη της καπιταλιστικής κυκλοφορίας/κερδοφορίας (οι αστοί οικονομολόγοι

μιλούσαν για τη μεγαλύτερη ύφεση της σύγχρονης μεταπολεμικής ιστορίας), η ένταση και η διάρκεια της οποίας θα καθόριζε το οικονομικό και γεωπολιτικό της κόστος. Όμως αυτή η επιλογή διατάραξης των ροών κερδοφορίας μέσω των lockdown, επήλθε ως έσχατη αλλά λιγότερο (οικονομικά και κοινωνικά) κοστοβόρα επιλογή, σε σύγκριση με τις γενικές επιπτώσεις που θα υπήρχαν εάν αποφασίζονταν η ανεμπόδιστη εξάπλωση/διασπορά της πανδημίας.

Γιατί από τη μία, οι επιπτώσεις αυτές θα εκφράζονταν σε επίπεδο κοινωνικής απονομιμοποίησης των κρατών, λόγω του ανυπολόγιστου πολιτικού κόστους που θα αντιμετώπιζαν (γενική κοινωνική αποσταθεροποίηση, εξεγέρσεις κλπ) από την «τριτοκοσμικού τύπου» πλήρη εγκατάλειψη/απόσυρση της “κρατικής πρόνοιας” με εκατόμβες νεκρών πολλαπλασίων των σημερινών. Και από την άλλη, σε επίπεδο οικονομίας, η ανεξέλεγκτη διασπορά του ιού θα σήμαινε και τη χρονική επέκταση της αποσταθεροποίησης, είτε σε εθνικό επίπεδο μέσω της ύφεσης, της αύξησης του χρέους και της ανεξέλεγκτης νοσηλείας/απώλειας εργατικού δυναμικού που θα απορύθμιζε εξολοκλήρου την παραγωγή/κατανάλωση είτε σε επίπεδο διεθνών ανταγωνισμών μέσω της απώλειας θέσεων ισχύος σε σχέση με τα κράτη που περιόριζαν/ξεπερνούσαν την πανδημία και προηγούνταν σε ρυθμούς ανάκαμψης (πχ Κίνα).

Τα lockdown λοιπόν, πριν από μέσο ενός απροσδιόριστου κοινωνικού ελέγχου, αποτέλεσε προϊόν επίλυσης μιας δυναμικής αντίφασης του κεφαλαίου με όρους κόστους-ωφέλειας. Και ακριβώς αυτήν την αντίφαση απηχεί η επιλογή του κεφαλαίου να αναλάβει ένα (δυσθεώρητο) κόστος μέσω της καθήλωσης της παραγωγικής/καταναλωτικής ροής, προκειμένου όμως μεσοπρόθεσμα να ωφεληθεί.

Αρχικά αποφεύγοντας τον κίνδυνο ενός μη αναστρέψιμου/διαχειρίσιμου καθολικού κραχ από την ανεξέλεγκτη εξάπλωση της πανδημίας, και στη συνέχεια, από την επιτάχυνση των (ήδη δρομολογημένων) αναδιαρθρώσεων (εργασιακά, περιβαλλοντικό, εκπαιδευτικό, υγειονομικό) αλλά και την ενσωμάτωση νέων ποιοτικών στοιχείων (ψηφιακής) κεφαλαιακής συσσώρευσης/μετασχηματισμού της κοινωνικής ζωής.

Ακριβώς λοιπόν επειδή αντιλαμβανόμαστε το κεφάλαιο και τις αναδιαρθρώσεις του ως «κινούμενες αντιφάσεις» και συνακόλουθα πως στον καπιταλισμό δεν

υπάρχουν κενά, η κατά τ' άλλα (φαινομενικά) αυτοκαταστροφική επιλογή των κρατών για lockdown ήταν νομοτελειακό (ως εγγενές αντιφατικό στοιχείο του καπιταλισμού και όχι ως αποτέλεσμα μιας παγκόσμιας συνωμοσίας) να διαμορφώσει και να επιταχύνει τους όρους κερδοφορίας των πιο “προηγμένων” τμημάτων του κεφαλαίου. Των τμημάτων δηλαδή που εκπροσωπούν την (προϋπάρχουσα της πανδημίας) γενική τάση του κεφαλαίου προς έναν “ψηφιακό” και “πράσινο” μετασχηματισμό. Και ακριβώς γι' αυτόν τον λόγο οφείλουμε να απορρίψουμε τις ταυτολογίες του είδους: «οι φαρμακοβιομηχανίες πλουτίζουν άρα αυτές κατασκεύασαν την πανδημία», γιατί έτσι σχετικοποιούμε και τελικά αποκρύπτουμε το γεγονός πως στο έδαφος που καπιταλισμού τα αγαθά μετατρέπονται σε εμπορεύματα και πως δεν υπάρχει κοινωνική ανάγκη (φάρμακα, στέγαση, νερό, τροφή κ.α.), και ειδικότερα σε συνθήκες σπάνης ή μαζικής έκτακτης ανάγκης, που να μην καλύπτεται (με όρους ασύστολης κερδοφορίας) από το κεφάλαιο. Και πως τελικά η εκάστοτε κρίση γίνεται ευκαιρία (και όχι κατασκήνισμα) για τα εκάστοτε (πιο ισχυρά) κεφάλαια να κερδοφορούν, είτε καλύπτοντας τις αντίστοιχες ανάγκες που προκύπτουν είτε καταφέρνοντας να προσαρμοστούν στο νέο κοινωνικό/οικονομικό περιβάλλον που διαμορφώνεται.

Βάσει αυτών, οι φαρμακοβιομηχανίες και οι εκπρόσωποι του ψηφιακού κεφαλαίου ήταν πλήρως αναμενόμενο να (προ)ηγηθούν σε συνθήκες υγειονομικής κρίσης και lockdown, όντας εκείνες οι μερίδες του κεφαλαίου που ανταποκρίνονταν στις δεδομένες ανάγκες/συνθήκες που διαμορφώθηκαν. Και ακόμα περισσότερο, γιατί το ιστορικό πλαίσιο στο οποίο καλούνται να επενδύσουν είναι προσδιορισμένο από έναν συγκεκριμένο βαθμό (τεχνολογικής) ανάπτυξης των παραγωγικών δυνάμεων. Με άλλα λόγια, το ψηφιακό κεφάλαιο δεν εμφανίζεται/εξαπλώνεται στην πρώιμη φάση βιομηχανικής ανάπτυξης, δημιουργώντας ένα αν-ιστορικό άλμα, αλλά στην, ήδη (εδώ και δεκαετίες), ψηφιοποιημένη εποχή στην οποία προφανώς, σήμερα εν μέσω πανδημίας, εγκαθίσταται/ενσωματώνεται διαλεκτικά.

Ακριβώς λοιπόν μέσα σε αυτό το ήδη διαμορφωμένο ιστορικό περιβάλλον, όπου οι ψηφιακές κοινωνικές διαμεσολαβήσεις (εργασία, κατανάλωση, επικοινωνία) και η οικειοθελής παραχώρηση προσωπικών δεδομένων (από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης) προωθήθηκαν (χωρίς να χρειαστούν «υγειονομικά πραξικοπήματα»), η προέλαση του ψηφιακού κεφαλαίου ήταν δεδομένη, ως η μόνη ικανή δύναμη να συγκρατήσει την εργασιακή/εμπορική απορρύθμιση, αλλά και να δημιουργήσει νέα

πεδία κερδοφορίας. Με την πανδημία να οξύνει (την ήδη υφέρπουσα) κρίση, τα lockdown λειτουργήσαν ως μηχανισμός «αναδιαρθρωτικής διαχείρισης» της ταυτόχρονης υγειονομικής και οικονομικής κρίσης, δηλαδή, ως εργαλείο (πολιτικά και οικονομικά) οριοθετημένης συγκράτησης της εξάπλωσης του ιού, και ταυτόχρονα, ως διαδικασία παραγωγικού μετασχηματισμού- άρα και καταστροφής κεφαλαίου. Με αυτόν τον τρόπο επιταχυνθήκαν οι ήδη δρομολογημένες «ψηφιακές μεταρρυθμίσεις», οι οποίες με τη μορφή κατεπείγοντος επεκτάθηκαν οριζόντια σε κάθε πτυχή της πλέον “αποστασιοποιημένης”/καθλωμένης κοινωνικής ζωής, με στόχο (αρχικά) να διασφαλιστεί η σχετική συγκράτηση των (αναπόφευκτων) ζημιών του κεφαλαίου λόγω του lockdown, ενεργοποιώντας την ψηφιακά προσαρμοσμένη εκδοχή συνέχισης της παραγωγικής διαδικασίας με τη μορφή της τηλε-εργασίας, εκπαίδευσης, κατανάλωσης, επικοινωνίας. Και αυτή η γενικευμένη “ψηφιακή προσαρμογή” που μας κληροδότησε το lockdown, ως γενικός οδηγός για την επαύριο της πανδημίας, είναι και αυτή που καθόρισε ποια είναι τα πιο κερδοφόρα τμήματα του κεφαλαίου, ποια μπορούν ή πρέπει να προσαρμοστούν, και ποια «τοξικά» θα εξαφανιστούν από τη μαζική εκκαθάριση/αναδιάρθρωση της αγοράς που επέφερε η διαχείριση της πανδημίας.

Έτσι, όπως σε κάθε κυκλική καπιταλιστική κίνηση κρίσης-καταστροφής κεφαλαίου-αναδιάρθρωσης, με την συντελούμενη εκκαθάριση της αγοράς εκτοξεύτηκαν οι μονοπωλιακές τάσεις του κεφαλαίου μέσω της συγκέντρωσης και συγκεντροποίησης της παραγωγής, τόσο σε διεθνές όσο και σε εγχώριο επίπεδο, με τις περισσευούμενες (κυρίως μικρές ή μεσαίες) επιχειρήσεις να χρεοκοπούν ή να εξαγοράζονται από τα μονοπώλια, λόγω της αδυναμίας τους είτε να ανταπεξέλθουν στη μείωση της παραγωγής/κατανάλωσης είτε να προσαρμοστούν στην νέα ψηφιακή εποχή.

Αναζητώντας λοιπόν μια διαλεκτική απάντηση στην σχέση συγκεκριμένων τμημάτων του κεφαλαίου με τη διαχείριση της πανδημίας, ξεκινάμε από την διαλεκτική σχέση βάσης-εποικοδομήματος, εξετάζοντας δηλαδή τις ανάγκες/ αντιφάσεις/ αναδιρθρώσεις στην παραγωγή και το πως αυτές επεκτείνονται στη κοινωνική ζωή διαμορφώνοντας τους όρους ενσωμάτωσής τους. Μέσα από αυτό το πρίσμα αντιλαμβανόμαστε την αναστολή των συνταγματικών- τυπικών ελευθεριών μας, αλλά και την εφαρμογή νέων μεθόδων ψηφιακής διαμεσολάβησης και ελέγχου των κοινωνικών αναγκών/λειτουργιών. Κατ’ αυτό τον τρόπο, το κλείσιμο των

συνόρων και τα lockdown, ως διαδικασία αναστολής και ταυτόχρονης αναδιάρθρωσης της παραγωγικής διαδικασίας/κερδοφορίας, δεν θα μπορούσε παρά να επεκταθεί στο φυσικό της περιβάλλον, δηλαδή την (καπιταλιστική) κοινωνία ως “όλον”. Η αναστολή λοιπόν του θεμελιώδους καπιταλιστικού αξιώματος για την ελευθερία κίνησης των εμπορευμάτων οριοθετεί αυτόματα και το πλαίσιο των αστικών ελευθεριών των ανθρώπων. Ακριβώς πάνω σε αυτή τη διαδικασία αναστολής/αναπροσαρμογής του «κοινωνικού εργοστασίου», οι ψηφιακές διαμεσολαβήσεις και ο έλεγχος, πέρα από τις υγειονομικές προφάσεις, λειτουργούν (και) ως μηχανισμός διευθέτησης/επιτήρησης των ανεσταλμένων κοινωνικών ελευθεριών. Και κάπως έτσι, ο «ψηφιακός μετασχηματισμός», ως πυλώνας της εν εξελίξει καπιταλιστικής αναδιάρθρωσης με τη μορφή ενός επιστημονικά προηγμένου «εξορθολογισμού/οργάνωσης της παραγωγής», εκτός από την αύξηση της παραγωγικότητας, ταυτόχρονα, προσδοκά (όπως πάντα άλλωστε) και στην συντριπτική κατίσχυση του κεφαλαίου έναντι της εργασίας. Τόσο σε σχέση με την περαιτέρω (αλλοτριωτική/αποξενωτική) διαδικασία υποτίμησης/υποταγής της εργατικής τάξης στις μηχανές όσο και σε σχέση με τη δυνατότητα τους (των μηχανών) να περιορίζουν τις αποκλίσεις/απορρυθμίσεις στην παραγωγή (εργατικό σαμποτάζ ή εσχάτως lockdown) με τη μορφή της γενικής επιστασίας.

Τέλος και για να είμαστε ακριβείς σημειώνουμε πως τα lockdown επηρέασαν συγκεκριμένους τομείς της οικονομίας (τουρισμός, εστίαση και ένα κομμάτι του εμπορίου) καθώς και κύρια την κοινωνική μας ζωή. Η μεγάλη διάρκειά αλλά και η αναποτελεσματικότητά τους ήταν προδιαγεγραμμένη εν τη απουσία κατάλληλης ενίσχυσης των συστημάτων υγείας, αλλά και όταν την ίδια στιγμή εργαζόμενοι σε βιομηχανικές και μεταποιητικές μονάδες παραγωγής, χωράφια, αποθήκες, κατά παραγγελία και απαίτηση των επιχειρηματιών των συγκεκριμένων κλάδων, συνωστίζονταν στους χώρους δουλειάς και στα μέσα μεταφοράς και συνέχιζαν να κρατάν ψηλά τον αριθμό των νοσούντων, πολλές φορές μάλιστα χωρίς να δηλώνονται.

Θυμόμαστε ακόμα το προλεταριακό σύνθημα “Αφεντικά δολοφόνοι κλείστε όλα τα εργοστάσια” τον Μάρτη του 2020 στο Μπέργκαμο όπου χιλιάδες εργαζόμενοι εν μέσω lockdown στοιβάζονταν στο ΜΕΤΡΟ για να πάνε στην Βιομηχανική Ζώνη της πόλης.

V. Προβολές της αστικής ιδεολογίας στο ανταγωνιστικό κίνημα

«Ο εγωκεντρικός αναρχισμός, με τη μεταμοντέρνα αναδίπλωση στην ατομικιστική “αυτονομία”, οι φουκοϊκές “οριακές εμπειρίες” και η νέο-καταστασιακή “έκσταση” απειλούν να καταστήσουν την ίδια τη λέξη “αναρχισμός” πολιτικά και κοινωνικά ακίνδυνη – ένα απλό καπρίτσιο που θα σκανδαλίζει διασκεδαστικά τους μικροαστούς όλων των εποχών».

M. Μπούκτσιν (Κοινωνικός ή lifestyle Αναρχισμός)

Πράγματι σε μια τέτοια κοσμοϊστορική συνθήκη η σύγχυση, η αβεβαιότητα, ο φόβος και η αμηχανία είναι (σε πρώτο χρόνο) απολύτως δικαιολογημένα. Κανείς δεν μπορεί να ισχυριστεί ότι είχε προβλέψει ή προετοιμαστεί οργανωτικά/πολιτικά για μια τέτοια κατάσταση σαρωτικών μεταβολών. Και αυτό είναι αυταπόδεικτο, μιας και το κίνημα, ακόμα και σήμερα, δεν έχει μπορέσει να εκφράσει μια θέση και ένα στρατηγικό σχεδιασμό μάχης απέναντι στη διαχείριση της πανδημίας. Όμως, αυτή η (πάγια) αδυναμία του κινήματος, η οποία οριοθετούταν τουλάχιστον στην διατήρηση των κεκτημένων και των γραμμών μας, σήμερα, τείνει να πάρει χαρακτήρα συνολικής (πολιτικής, αξιακής, ηθικής) οπισθοχώρησης και εκφυλισμού. Και αυτό γιατί μπροστά στις, πρωτοφανούς δυναμικής, αντιφάσεις που παράγει η συνθήκη, τα προϋπάρχοντα θεωρητικά κενά μεγεθύνθηκαν και έγιναν ακόμα πιο διάτρητα μπροστά στην ανάγκη “άμεσης εύρεσης απαντήσεων”, αφήνοντας περιθώριο να εμφιλοχωρήσουν θέσεις που κινούνταν έξω από και ενάντια στον κοινωνικό-ταξικό προσανατολισμό και χαρακτήρα του αναρχικού και κομμουνιστικού κινήματος.

Έκφραση μιας τέτοιας πολιτικής/ιδεολογικής καθίζησης στους μεταμοντέρνους καιρούς μας, αποτελεί και η «ριζοσπαστική» μικροαστική διανόηση που λαμβάνει ευρεία αποδοχή πάνω στα συντρίμια των κινημάτων διεθνώς, που όντας διάτρητα και ανεμοδαρμένα από κάθε λογής (μικροαστικά) ιδεολογήματα μιας χρήσης, ακροβατούν μεταξύ φθοράς και αφθαρσίας χωρίς καμιά επαναστατική ανάλυση/

θέση/στρατηγική. Μια τέτοια χαρακτηριστική περίπτωση αποτελούν και τα (επικαιροποιημένα) σχήματα περί «βιοπολιτικής διαχείρισης» και «κατάστασης έκτακτης ανάγκης» του “ριζοσπάστη” ακαδημαϊκού Αγκάμπεν. Αρχικά, οι αντικειμενικά πρωτοφανούς έκτασης/έντασης, μεταβολές που επιβλήθηκαν ακαριαία στο κοινωνικό σώμα με την εξάπλωση της πανδημίας, δημιούργησαν ένα διάχυτο (κοινωνικό/κινηματικό) αντιληπτικό κενό γύρω από το τί και για ποιον λόγο ακριβώς συμβαίνουν όλα αυτά γύρω μας. Αυτό το κενό, ως απότοκο της παντελούς απουσίας μιας προγενέστερης ανάλυσης/θέσης/κριτικής των καταστροφικών αδιεξόδων του καπιταλισμού και των επερχόμενων καθολικών κρίσεων του, ήταν αυτό που διέρρηξε τη διαλεκτική σχέση των αιτίων (περιβαλλοντική λεηλασία, αποσάθρωση της δημόσιας υγείας, παρατεταμένη οικονομική κρίση/ιμπεριαλιστικοί ανταγωνισμοί) με τα αποτελέσματα (lockdown, κλείσιμο συνόρων κλπ). Με το κίνημα λοιπόν να στέκεται (για άλλη μια φορά μετά την κρίση του 2008) αμήχανο και θεωρητικά/οργανωτικά απροετοίμαστο μπροστά στις συντελούμενες καταγιστικές μεταβολές, ήταν επόμενο να ανιχνευτούν απαντήσεις «της στιγμής», δηλαδή θέσεις έξω και πάνω από το (προγενέστερο) ιστορικό πλαίσιο διαμόρφωσης των σημερινών τεκτονόμενων. Με άλλα λόγια, το αντιληπτικό κενό αντικαταστάθηκε από το «ιστορικό κενό», μετατοπίζοντας (συνειδητά ή μη) την συλλογική μας αυτοκριτική για την άγνοια και την αμηχανία μας προς μια (δήθεν) καθολική ιστορική τομή, η οποία δεν συνδιαλέγεται με το παρελθόν και απαιτεί ειδικού τύπου έκτακτα εργαλεία ανάλυσης.

Εδώ έχει σημασία και μια ακόμα επισήμανση για τις επιδράσεις της αστικής ιδεολογίας στο εσωτερικό των δυτικών κοινωνιών, άρα και των κινημάτων τους, σε σχέση με τις πρωτοκοσμικές βεβαιότητες που εξασφάλιζε ο μεταπολεμικός καπιταλιστικός κόσμος και ιδιαίτερα η νεοφιλελεύθερη εκδοχή του. Η διαίρεση της κοινωνίας σε εξατομικευμένα υποκείμενα και ο διάχυτος ατομισμός -με τη μορφή του πολέμου όλων εναντίον όλων- που αποτέλεσε το ιδεολογικό λάβαρο της νεοφιλελεύθερης επέλασης των προηγούμενων δεκαετιών, βασίστηκε στις (φρούδες) εγγυήσεις ευδαιμονίας των διαχωρισμένων “ατομικών μας κεφαλαίων”, πατώντας πάντα (εκτός πολλών άλλων) στην αναδιανομή της κεφαλαιακής συσσώρευσης/λεηλασίας της εργασίας και της φύσης των χωρών της περιφέρειας και του τρίτου κόσμου. Πάνω σε αυτή την ιμπεριαλιστική βάση συσσώρευσης και την ιδεολογική της αποτύπωση στο κοινωνικό εποικοδόμημα, αναπτύχθηκαν οι διάφορες πρωτοκοσμικές μας βεβαιότητές/αυταπάτες για δημοκρατία, ειρήνη, υγεία

και ανέλιξη. Όλες αυτές οι βεβαιότητες, κάποιες από τις οποίες αφομοιώθηκαν με δάφνες “εκσυγχρονισμένης και καινοτόμου” ανάλυσης από τα κινήματα της Δύσης (πχ παγκοσμιοποίηση/ενοποιημένος διεθνής καπιταλισμός, διάχυτος-καταναλωτικός καπιταλισμός/πολιτικές των ταυτοτήτων, τέλος της εργατικής τάξης/μεταβιομηχανικός καπιταλισμός, τέλος της εργασίας/άυλος καπιταλισμός κλπ), βασιζόνταν σε μια (εφήμερη όπως περίτρανα αποδείχθηκε) συγκαλυμμένη ή απροκάλυπτη πρωτοκοσμική αλαζονεία ότι η άγρια ταξική εκμετάλλευση, ο πόλεμος, η φτώχεια και οι πανδημίες αφορούν πλέον κάτι ξεπερασμένο και μακρινό, δηλαδή τους εργάτες/τριες του τρίτου κόσμου, που δουλεύουν, αρρωσταίνουν και πεθαίνουν σαν τα σκυλιά για εμάς.

Η κρίση του 2008 και η κατακόρυφη φτωχοποίηση/εξαθλίωση της κοινωνικής πλειοψηφίας, οι ολοένα και αυξανόμενες εστίες πολέμου ακόμα και μέσα στο ιμπεριαλιστικό κέντρο της ΕΕ (Ουκρανία) και εσχάτως η επανεμφάνιση πανδημιών και οι εκατόμβες νεκρών στα, υπό διάλυση, δημόσια νοσοκομεία της Δύσης, αποκρυσταλλώνουν το σμπάράλιασμα μίας προς μίας όλων αυτών των βεβαιοτήτων μας, που είτε θα το ενσωματώσουμε πολιτικά και θα το μετατρέψουμε σε πεδίο ταξικών διεκδικήσεων/συγκρούσεων είτε θα το απωθήσουμε ως (οικονομικά και πνευματικά) υπό κατάρρευση, πρωτοσμικοί μικροαστοί που αρνούνται την υλική πραγματικότητα και την νέα κοινωνική/ταξική τους θέση μέσα σε αυτήν. Έκφραση μια τέτοιας απώθησης, σήμερα, αποτελεί και το κίνημα των ανορθολογιστών/αρνητών της πανδημίας και της «αντίστασης» απέναντι στην παραδοχή ότι οι καπιταλιστές δεν συνωμοτούν εναντίον τους αλλά τους πετάνε στα μούτρα τις παρενέργειες της κερδοφορίας απέναντι στο φυσικό περιβάλλον των «Άλλων», και ότι η μοίρα των «δύστυχων» (για κάποιους) ή των «μιασμάτων» (για άλλους) που μολύνονται από ιούς στις παραγκουπόλεις της Ασίας και της Αφρικής, γίνεται τώρα και δικιά τους μοίρα.

Πάνω σε αυτές τις αστικές επιδράσεις και στα μετέωρα βήματα μας ως κίνημα είναι που καθίστανται εύληπτα τα διάφορα αποσπασματικά θεωρήματα όπως αυτά του Αγκάμπεν, τα οποία έρχονται να “δια φωτίσουν” το σαστισμένο και διψασμένο, για μεγάλες απαντήσεις, κοινό των δυτικών κοινωνιών. Εκεί, ως άλλος ιερέας, αφού καθησυχάσει τις ενδόμυχες πρωτοκοσμικές μας βεβαιότητες μιλώντας για “επινόηση της πανδημίας”, συνεχίζει, έχοντας αποτελειώσει κάθε υλιστική βάση κριτικής, ερεθίζοντας τις μεταφυσικές/αφαιρετικές ανησυχίες μας μιλώντας για “εν

εξελίξει παγκόσμια δικτατορία”. Και ενώ πράγματι υπάρχει ζήτημα βιοπολιτικής διαχείρισης, η κριτική απέναντι της (αυτό)υπονομεύεται όταν αποσπάται από την υλιστική της προέλευση/βάση που αφορά την οικονομία, και κατά συνέπεια όταν για να μπορέσει να επιβεβαιωθεί ξεπέφτει σε ένα αντιδιαλεκτικό απλουστευτικό σχήμα του είδους: αφού η πανδημία επέφερε/όξυνε την βιοπολιτική διαχείριση, άρα η πανδημία είναι πρόφαση ή δεν υπάρχει. Με αυτόν τον τρόπο, όχι μόνο η κριτική στην διαχείριση της πανδημίας γίνεται αποσπασματική/διαχωρισμένη από το βασικό επίδικό της δημόσιας υγείας, αλλά νομοτελειακά καταλήγει σε αντιδραστικού/ανορθολογικού χαρακτήρα αφηγήσεις ουσιαστικά άνευ αντικειμένου. Και αυτό γιατί ο εχθρός εντοπίζεται πλέον σε μια υπό διαμόρφωση «νέα παγκόσμια τάξη/δικτατορία», εμπνευστές της οποίας αναλόγως με την εκάστοτε πολιτική προέλευση αποτελούν, είτε οι “φαρμακοβιομηχανίες και τα κεφάλαια που εκπροσωπούν την μετάβαση στη 4η βιομηχανική επανάσταση” είτε “οι εβραίοι και οι μασόνιοι”, είτε όλα αυτά μαζί. Και κάπου εδώ αρχίζουν και θολώνουν οι ηθικές/πολιτικές/αισθητικές διαχωριστικές γραμμές ανάμεσα σε εμάς και τους τους φασίστες. Ο “αόρατος εχθρός” λοιπόν της κρατικής αφήγησης συναντάει τον αόρατο εχθρό των πολέμων της, και η αντικαπιταλιστική/υλιστική σύγκρουση με το κράτος και το κεφάλαιο μετατρέπεται σε «μυσταγωγία» μιας διαταξικής «άρνησης» όλου του πολιτικού φάσματος (από αναρχικούς μέχρι φασίστες) που εντοπίζει τον εχθρό να συνωμοτεί «πίσω από κλειστές πόρτες» και να οργανώνει σχέδια παγκόσμιας καθυπόταξης της ανθρωπότητας».

Μια τέτοια κριτική λοιπόν στη βιοπολιτική διαχείριση, εκτός από αποσπασματική και ανορθολογική είναι και παρελκυστική για το κίνημα και την κοινωνία, αφού (εσκεμμένα ή μη δεν έχει καμία σημασία) μυστικοποιεί το βασικότερο επίδικό που (θα έπρεπε να) μας απασχολεί, το οποίο αφορά την υλική σύγκρουση με την κρατική και καπιταλιστική πολιτική για την προμελετημένη και εσχάτως ομολογημένη δια στόματος Τσίπρα -Λύτρα δολοφονία χιλιάδων συνανθρώπων μας, ανθρώπων κυρίως της τάξης μας, εντός και κυρίως εκτός των ΜΕΘ, από Covid-19 αλλά και από άλλες ασθένειες τις οποίες πλέον τα δημόσια νοσοκομεία αδυνατούν να αντιμετωπίσουν. Την σύγκρουση δηλαδή με την εφαρμοσμένη θανατοπολιτική της κυβέρνησης που αρνούνταν να ενισχύσει τη δημόσια υγεία και ομολογεί ανοιχτά τις εσκεμμένες δολοφονίες ανθρώπων προς όφελος της οικονομίας. Και με αυτή της τη μορφή η κριτική στη «βιοπολιτική», η οποία αρνείται ή απαξιώνει την πανδημία, τα κρούσματα, ακόμα και τους νεκρούς

ως σκόπιμα μεγεθυμένα νούμερα ή ως (κυρίως) ηλικιωμένους που έτσι κι αλλιώς θα πέθαιναν, είναι κριτική που εμφορείται από έναν αντικοινωνικό κανιβαλισμό και στην ουσία αναπαράγει την κρατική εγκληματική πολιτική εναντίον της τάξης μας. Γιατί αν φανταστούμε την προβολή τέτοιων θέσεων ως κεντρικά κοινωνικά αιτήματα (μαζί με τα διάφορα άλλα ανεκδιήγητα συνθήματα για τους γιατρούς), αυτή θα σήμαινε όχι μόνο την ταξική ανακωχή αλλά και την ανοιχτή συναίνεση και παραίνεση προς την εφαρμοσμένη κρατική θανατοπολιτική να συνεχίζει να μας δολοφονεί εντός των φυλακών/ψυχιατρείων/στρατοπέδων συγκέντρωσης προσφύγων, αλλά και εκτός διατηρώντας υποστελεχωμένα τα δημόσια νοσοκομεία από γιατρούς και ΜΕΘ, στο να συνεχίζει να μας εκβιάζει ως εργαζόμενους/ες, μαθητές/τριες, φοιτητές/τριες να συνωστιζόμαστε στα ΜΜΜ, στους χώρους δουλειάς, στις αίθουσες των σχολείων και των πανεπιστημίων, στο να δουλεύουμε χωρίς (τα κοστοβόρα για τα αφεντικά) μέτρα προστασίας, στο να αποκρύπτονται τα κρούσματα στους εργασιακούς χώρους και να συνεχίζουμε να δουλεύουμε άρρωστοι για να μην κλείσουν οι επιχειρήσεις και να “διασωθεί η οικονομία”. Γιατί, εν τέλει, αυτή η λογική όσες δάφνες επαναστατικότητας και εάν διεκδικεί σήμερα, δεν αποτελεί τίποτα άλλο παρά την αντεστραμμένη κρατική αφήγηση ενδεδυμένη με “ριζοσπαστική” φρασεολογία. Αρχικά, γιατί αυτή η επιτηδευμένη διάζευξη που προβάλλει το κράτος ανάμεσα στην υγεία και την ελευθερία αναπαράγεται στην αντιστροφή της από τους “αρνητές”, ως “παβλοφικός αυτοματισμός” ανυπακοής απέναντι στις “κρατικές επιταγές”, ξεχνώντας πως ανάμεσα στο κράτος και σε εμάς μεσολαβεί η σύνθετη κοινωνική πραγματικότητα μιας υγειονομικής απειλής την οποία οφείλουμε να συμπεριλάβουμε στο λόγο μας. Και ακόμα, πως αυτά τα στείρα «αντι», τα οποία μας διευκολύνουν να “ξεμπερδεύουμε” από αυτή τη κοινωνική συνθετότητα διατυπώνοντας μονίμως αμυντικές/περιχαρακωμένες θέσεις και όχι συνολικά θετικά προτάγματα (κοινωνικής/επαναστατικής) επίλυσης των καπιταλιστικών αντιφάσεων, όχι μόνο δεν επαρκούν αλλά δημιουργούν και ένα στρεβλό -και πλήρως βολικό για το κράτος- πεδίο αντιπαράθεσης. Και με αυτόν τον τρόπο, το κράτος δημιουργεί τους βολικούς “αντιπάλους” του, αφού η “διελκυστίνδα” ανάμεσα στην υγεία και την ελευθερία για το ποια λειτουργεί εις βάρος της άλλης, τελικά αποκρύπτει το αντικειμενικό γεγονός πως σαν κοινωνία δεν είμαστε ούτε ελεύθεροι ούτε υγιείς.

Επιπλέον, μια αντίστοιχη στρέβλωση συμβαίνει όταν η, κατά τα άλλα επίκαιρη, κριτική στην επιβολή «κατάστασης έκτακτης ανάγκης» παίρνει (και πάλι)

αποσπασματικό από την οικονομία χαρακτηρά, παρουσιάζεται δηλαδή ως μια (ιστορικά αόριστη) πρακτική απόσπασης συναινέσεων και επιβολής μέτρων κοινωνικού ελέγχου μέσω «κατασκευασμένων κρίσεων». Μια τέτοια τοποθέτηση είναι καταδικασμένη να αφήνει χώρο σε αντιδραστικές/ανορθολογικές αφηγήσεις σχετικά με τα εκάστοτε «σκοτεινά κέντρα» που δημιουργούν αυτές τις κρίσεις. Ταυτόχρονα όμως, μια τέτοια κριτική, ακόμα και εάν επιχειρεί να παρουσιάζεται ως πούρα ορθολογική/αντικαπιταλιστική, είναι καταδικασμένη να παραμένει ημιτελής-άρα και σαθρή- αφού η “κριτική παράλειψη” της ίδιας της καταστροφικής φύσης του καπιταλισμού και των νομοτελειικών του κρίσεων, δεν επισκιάζει απλά το (αναγκαίο και επίκαιρο όσο ποτέ) επαναστατικό ζήτημα ως μοναδική διέξοδο για την (κυριολεκτική) επιβίωση της κοινωνίας, αλλά μπολιάζει την κοινωνία και το κίνημα με εσχατολογικές αφηγήσεις που το ωθούν σε κατάσταση “εσωτερικευμένης άμυνας”. Με άλλα λόγια, η πομπώδης συνθηματολογία για «υγειονομικά πραξικοπήματα», «βιοτεχνολογικά πειράματα», «απαρτχάιντ» και «τεχνοφασιστικούς ολοκληρωτισμούς», εκτός από την αταξική/συνωμοσιολογική τους βάση και αισθητική, υπονοεί και την “σιδηρά πυγμή” ενός εξισορροπημένου και λειτουργικά ακέρατου καπιταλιστικού συστήματος. Έτσι, η κατά τ’ άλλα αναγκαία θέση και πρακτική εναντίον των απαγορεύσεων, των στιγματισμών, των διαχωρισμών και των εξαναγκασμών, συσκοτίζει την πραγματική συνθήκη όξυνσης της καταστολής, δηλαδή τη χρήση της ασύστολης κρατικής βίας ως έσχατο μέσο διαχείρισης της γενικευμένης αποσταθεροποίησης/κρίσης του συστήματος. Αυτή τη στιγμή η βία, όπως συνέβη πάντα στην ιστορία, αποτελεί το καταφύγιο των απονομιμοποιημένων καθεστώτων, μιας και αυτά πλέον δεν μπορούν να εγγυηθούν καμία από τις βασικές κοινωνικές ανάγκες (τροφή, εργασία, παιδεία, στέγαση, υγεία) και λειτουργεί προληπτικά απέναντι στο ενδεχόμενο ξεσπάσματος γενικευμένων κοινωνικών αγώνων και εξεγέρσεων. Οι θέσεις που δεν αντιλαμβάνονται αυτό το ευρύτερο ιστορικό πλαίσιο και προχωρούν σε μια αντιδιαλεκτική/αντεστραμμένη κατανόηση της κρατικής βίας ως αυτοσκοπό και όχι ως μέσο, είναι και αυτές που διαιωνίζουν την ηττοπάθεια πως τίποτα δεν αλλάζει και πως ο ταξικός αντίπαλος είναι ακμαίος και πανίσχυρος. Και αυτή η, εκ μέρους μας, αφομοίωση της (αυτό)προβαλλόμενης εικόνας του συστήματος ως πανίσχυρου, είναι που επιδρά στον παροπλισμό του μοναδικού ιστορικού παράγοντα που μπορεί να εκτρέψει δια παντός την υπάρχουσα κατάσταση γενικευμένης αποσταθεροποίησης, δηλαδή την κοινωνική επανάσταση. Η κατάσταση έκτακτης ανάγκης ήρθε λοιπόν για να μείνει, εξυπηρετώντας όχι κάποιο απόκρυφο σκοπό, αλλά αυτόν που συμβαίνει για πάνω

από μια δεκαετία μπροστά στα μάτια μας: την ολοκλήρωση της υποτίμησης της κοινωνικής πλειοψηφίας και των αναγκών της ως προϋπόθεση για να βγει ο καπιταλισμός από την κρίση του. Και απέναντι σε αυτό, ή θα θέσουμε τις βάσεις για αντικαπιταλιστικό/επαναστατικό αγώνα ή θα βουλιάξουμε στην ήττα μας βγάζοντας άναρθρες/ανορθολογικές κραυγές.

VI. Κοινωνικός εκφασισμός και η «εποχή των τεράτων»

Στο οργανωμένο δίκτυο «αρνητών», το οποίο στήθηκε από συγκεκριμένες (και υποβαθμισμένες από τα lockdown) μερίδες του κεφαλαίου με αιχμή το alt right κίνημα και τη ρητορική του, παρατηρήθηκε το φαινόμενο ακροδεξιού/νεοναζι, κυρίως οπαδοί του Τραμπ, να υιοθετούν μια φαινομενικά «αριστερή» συνθηματολογία περί “αυτοδιάθεσης του σώματος ενάντια στα εμβόλια”, “αντίστασης στα φασιστικά lockdown” και “απαρτχάντ κατά των ανεμβολίαστων”, φτάνοντας μάλιστα στο εξωφρενικό σημείο αντισημίτες/φασίστες να φορούν το εβραϊκό κίτρινο αστέρι δήθεν ως σύμβολο στιγματισμού τους επειδή είναι ανεμβολίαστοι, σχετικοποιώντας έτσι το Ολοκαύτωμα και την εξόντωση εκατομμυρίων Εβραίων από το χιτλερικό καθεστώς στο Β’ παγκόσμιο πόλεμο. Το αντίστοιχο κίνημα των αρνητών στην Ελλάδα, αρχικά συγκροτήθηκε από νεοναζιστικές/φασιστικές ομάδες (proatria, ιερός λόχος, οπαδοί του Κασιδιάρη), από χριστιανοταλιμπάν των εκκλησιαστικών και παραθρησκευτικών κύκλων, από κοινούς (ακροδεξιούς) απατεώνες (Βόβολης, Αντωνιάδης) και δεξιούς διαπλεκόμενους δημαγωγούς (Τράγκας), υπό την «επιστημονική αιγίδα» των Τραμπικής προέλευσης «ειδικών» (Ιωαννίδης) και εκπροσώπων/πλασέ εναλλακτικών φαρμακοβιομηχανιών (Κούβελας), αλλά και τμημάτων του μεγάλου κεφαλαίου (Γιαννακόπουλος).

Και πλάι σε όλους αυτούς, τα πιο καθυστερημένα και συντηρητικά κομμάτια της ελληνικής κοινωνίας, προερχόμενα κυρίως από τα ήδη (εδώ και μια δεκαετία μνημονίων) υποτιμημένα μικροαστικά στρώματα, τα οποία μπροστά στην (πνευματική και οικονομική) τους συντριβή αναζητούν μια έσχατη συλλογική ταυτότητα αντίστασης. Και κάπως έτσι συγκροτείται το περιβάλλον του γενικευμένου εκφασισμού και των δύο αλληλοσυμπληρούμενων όψεων του. Από τη μια το κράτος μιας νεοφιλελεύθερης/ακροδεξιάς κυβέρνησης που φτωχοποιεί, δολοφονεί και καταστέλλει και από την άλλη μια καθημαγμένη κοινωνική βάση που

όντας φοβισμένη, συγχυσμένη και απελπισμένη αναζητά τον εχθρό σε «αλλότριες σκοτεινές δυνάμεις» που της επιτίθενται. Η «εποχή των τεράτων» ξεδιπλώνεται μπροστά στα μάτια μας, με τον ανορθολογισμό και τον φασισμό/εθνικισμό, ως ιστορικά συγκοινωνούνται δοχεία σε περιόδους κατάρρευσης του κοινωνικού ιστού, να αποτελούν το τελευταίο οχυρό αντίστασης απέναντι τις υφιστάμενες ραγδαίες παγκόσμιες κοινωνικές/οικονομικές μεταβολές. Και μέσα σε αυτό το ιστορικό σταυροδρόμι που βρισκόμαστε σήμερα, με τον «παλιό κόσμο να πεθαίνει και τον νέο να πασχίζει να γεννηθεί», τα ανορθολογικά/φασιστικά ρεύματα ολοένα και αναπτύσσονται πάνω στο εύφορο, για αυτά, έδαφος απώλειας των κοινωνικών σταθερών (εργασία, υγεία, στέγαση κλπ) και της συνακόλουθης γενικευμένης αντιδραστικής δυσπιστίας απέναντί στις αστικές θεσμοθετήσεις (δημοκρατία, παιδεία, επιστήμη). Μια κοινωνία λοιπόν που δεν πιστεύει τίποτα και δεν ελπίζει σε τίποτα, δύναται να γίνει μια κοινωνία που οπισθοδρομεί και γίνεται πρώτη ύλη του ανορθολογισμού/εκφασισμού, μιας και δεν της απομένει τίποτα άλλο παρά η αναζήτηση της σωτηρίας της σε ένα εξιδανικευμένο «ένδοξο παρελθόν» της φυλής, η οποία κινδυνεύει από τους εκάστοτε εχθρούς (εβραίους, μετανάστες, ομοφυλόφιλους, αναρχικούς, κομμουνιστές, και εσχάτως από τους επιστήμονες, τα εμβόλια και την «παγκόσμια δικτατορία» της πανδημίας).

Στην εγχώρια, και ομολογουμένως πιο λούμπεν εκδοχή του διεθνούς alt right κινήματος των αρνητών, γίναμε θεατές συνθημάτων «υπέρ των ατομικών/δημοκρατικών δικαιωμάτων, «ενάντια στην υποχρεωτικότητα των εμβολίων» και «ενάντια στο φασισμό και τη χούντα», από ένα παραληρηματικό πλήθος που ανέμιζε ελληνικές και βυζαντινές σημαίες, θρησκευτικές εικόνες, νεοναζιστικά/φασιστικά σύμβολα και βιβλία του δικτάτορα Παπαδόπουλου. Δεν θα σταθούμε σε μια «κοινωνιολογική» κριτική της μετα-νεωτερικότητας και της εκστρατείας της ενάντια στον “Λόγο”, θα σταθούμε όμως στην πολιτική κριτική της (εδώ και δεκαετίες) συντελούμενης σχετικοποίησης και αποδόμησης της ταξικής πάλης από τα μεταμοντέρνα αφηγήματα, η οποία σήμερα φτάνει στο σημείο να φέρνει τα περιεχόμενα της ακροδεξιάς σε επαφή με τμήματα του ριζοσπαστικού κινήματος. Και όχι, δεν είναι η δικιά μας αμηχανία αυτή που δίνει χώρο στους φασίστες να ηγούνται των αντιεμβολιαστικών συλλαλητηρίων, γιατί η ανορθολογική/εσχατολογική άρνηση της πανδημίας, την ίδια στιγμή που χιλιάδες άνθρωποι της τάξης μας νοσηλεύονται και πεθαίνουν στους διαδρόμους και στα ράντζα των δημόσιων νοσοκομείων αβρόητοι, δεν είναι και δεν θα μπορούσε να είναι δικό μας

προνομιακό πεδίο, αλλά μονάχα των φασιστών και της αντικοινωνικής τους ιδεολογίας. Και επίσης όχι, δεν μιλάμε γενικά και αόριστα για έναν κοινωνικό αγώνα με αντιφάσεις, για τον απλούστατο λόγο ότι αυτός ο αγώνας δεν είναι κοινωνικός. Είναι μια ατομικιστική/αντικοινωνική αντίδραση των πιο συντηρητικών κομματιών της κοινωνίας, στις μαζικές κινητοποιήσεις των οποίων πράγματι δεν συμμετέχουν μόνο φασίστες, αλλά όλοι οι φασίστες είναι παρόντες, έχοντας μάλιστα και την ηγεμονία. Και για να τελειώνουμε με αυτό, ως αναρχικοί και κομμουνιστές πιστεύουμε βαθιά στις δυνάμεις της κοινωνίας και στην (επαναστατική) αλλαγή της, αλλά όχι με έναν «θρησκευτικό» τρόπο. Για την επίτευξη της επανάστασης θα μεσολαβήσει ένας αιματηρός εμφύλιος-ταξικός πόλεμος, όπου στην εμπροσθοφυλακή του αντιπάλου θα βρίσκονται προδότες της τάξης μας (μπάτσοι, στρατιωτικοί, μαφίες και φασίστες). Και αυτά τα αντίπαλα ταξικά στρατόπεδα είναι ήδη παραταγμένα από σήμερα, από τη μία με τις προοδευτικές/ ταξικές/ αντιφασιστικές δυνάμεις της κοινωνίας και από την άλλη με την αντιπρολεταριακή εφεδρεία του συστήματος που απαρτίζεται από τον εσμό των φασιστικών/συντηρητικών στοιχείων, μια οργανωμένη έκφραση των οποίων αποτελούν και τα αντιεμβολιαστικά συλλαλητήρια.

Απέναντι λοιπόν στην επιτηδευμένη σχετικοποίηση και συσκότιση των χαρακτηριστικών αυτών των φασιστοσυνάξεων ως “αντιφατικό κοινωνικό αγώνα”, θα πρέπει να υπενθυμίσουμε τον ταξικό-αντιφασιστικό αγώνα που δίνει το προοδευτικό κομμάτι της κοινωνίας και το κίνημα, μετρώντας συλληφθέντες, τραυματίες και νεκρούς, και πως αυτό είναι αρκετό στο «να μην γίνει η μνήμη σκουπίδι» και να μην διανοούμεστε καν να πατάμε το ίδιο πεζοδρόμιο με τους φασίστες, παρά μόνο για να τους τσακίσουμε. Όπως επίσης, ότι η συμμετοχή ή η ανοχή μας σε κοινωνικά γεγονότα κρίνεται αναλόγως με τα πολιτικά περιεχόμενα των διεκδικήσεων και τους φορείς που ηγεμονεύουν σε αυτά. Διαφορετικά, ως αντιφατική κοινωνική κινητοποίηση θα έπρεπε να θεωρούνται τα Μακεδονικά συλλαλητήρια και οι πρόσφατες μαζικές διαδηλώσεις-πογκρόμ κατά των μεταναστών/προσφύγων σε κάποια νησιά. Και ακόμα παραπέρα, αυτή η πρωτοφανής ανοχή από ορισμένους αλλά και η ανοιχτή συμμετοχή-συνεργασία από άλλους, τους καθιστά υπόλογους και συνυπαίτιους στην νομιμοποίηση και αναδιοργάνωση των φασιστικών ομάδων, η δράση των οποίων δεν πρόκειται ποτέ να κατευθυνθεί ενάντια στο κράτος αλλά ενάντια στο κίνημα, στους εργαζόμενους και στους νέους που αγωνίζονται. Και τα γεγονότα στη Σταυρούπολη και το Ν. Ηράκλειο αυτό ακριβώς απέδειξαν.

Πρόθεση μας δεν είναι να τσουβαλιάσουμε όλες τις κινηματικές δυνάμεις που ασκούν κριτική στην υγειονομική διαχείριση και την υποχρεωτικότητα του εμβολιασμού ως δεκανίκια του συντελούμενου κοινωνικού κανιβαλισμού και του εκ-φασισμού. Ξαναλέμε πως το ιστορικό βάρος της συγκυρίας είναι πολλαπλά μεγαλύτερο από αυτό που πολιτικά/οργανωτικά μπορούμε να διαχειριστούμε ως κίνημα, και γι' αυτό η ιδεολογική/πολιτική διαπάλη, οι αντιθέσεις και οι συνθέσεις μέσα σε τόσο περίπλοκες και πρωτόγνωρες συνθήκες, εκτός από γόνιμες είναι και απαραίτητες. Όμως αυτός ο διάλογος οφείλει να ανοίγει μέσα σε συγκεκριμένα αξιακά πλαίσια και γι' αυτό θεωρούμε καθήκον να επισημάνουμε τους δεδομένους κινδύνους από τη σύμφυση του ακροδεξιού λόγου με τον δικό μας, τη λείανση των γραμμών μας και τη ανοχή μας στους φασίστες ή σε όποιους συνεργάζονται έμμεσα ή άμεσα μαζί τους. Αυτό, όση σύγχυση και να επικρατεί, δεν μπορεί παρά να αποτελεί κόκκινη γραμμή και κριτήριο για το ποιος ανήκει ή μπορεί να συνεχίσει να ανήκει στο δικό μας στρατόπεδο. Μιλάμε λοιπόν για κάποιες νεοσύστατες «πρωτοβουλίες» που απαρτίζονται από ομαδοποιήσεις αγνώστου πολιτικής προελεύσεως, σύνθεσης και προθέσεων έχοντας μάλιστα οργανικές σχέσεις με ακροδεξιούς, για άλλες και τις υποομάδες τους που μιλούσαν κατά της συμφωνίας των Πρεσπών ως προδοτική και για τους πρόσφυγες ως εισβολείς στον Έβρο, αλλά και για κάποιες ακόμα που αφισκοκολλούν στους τοίχους της πόλης συνθήματα υπέρ των οργανωμένων φασιστικών ομάδων που επιτέθηκαν σε αναρχικούς και κομμουνιστές στα ΕΠΑΛ της Θεσσαλονίκης, αλλά και σε καλέσματα για εκδηλώσεις με ονόματα επιστημόνων (αυτών των «ειδικών» που επιτρέπεται να ακούμε...) που εκπροσωπούν την Τραμπική/ακροδεξιά μερίδα του αμερικάνικου κεφαλαίου. Και μέσα σε αυτά τα «ύστερα του κόσμου» που πλέον δεν μπορούμε να ξεχωρίσουμε «ποιος λέει τι», ως αποκορύφωμα εμφανίζεται η «εξ αριστερών» θεωρία των 2 άκρων και η σχετικοποίηση του αντιφασισμού, ο οποίος πλέον παρουσιάζεται ως (κρατικό) εργαλείο στοχοποίησης των πραγματικών αντιφασιστών που αντιστέκονται στην «υγειονομική χούντα». Και ακόμα παραπέρα, αυτοί οι όψιμοι «αντιδικτατορικοί αγωνιστές» σηκώνουν το δάχτυλο και καταγγέλλουν το αναρχικό και κομμουνιστικό κίνημα για την απραγμία και τον ενδοτισμό του απέναντι στα μέτρα της κυβέρνησης. Οφείλουμε όμως να τους υπενθυμίσουμε, πως όταν αυτοί ξεμύτησαν μετά την άρση του 2ου lockdown, το αναρχικό αλλά και το κομμουνιστικό κίνημα, παρά τις εσωτερικές του αντιθέσεις και επιφυλάξεις γύρω από τα υγειονομικά μέτρα και τα εμβόλια, ήταν αυτό που ενωμένο είχε ήδη σπάσει τις απαγορεύσεις στην πράξη (26η Νοέμβρη, 6η

Δεκέμβρη, 17 Νοέμβρη, απεργία πείνας Δημήτρη Κουφοντίνα), πληρώνοντας ένα βαρύτατο τίμημα, με δεκάδες τραυματίες από τη βία της αστυνομίας, με εκατοντάδες συλληφθέντες και δικαστήρια αλλά και με δεκάδες χιλιάδες ευρώ από τα πρόστιμα.

Και πως ακόμα και η αριστερά, παρά τις δικές της αδυναμίες και αντιφάσεις, βρέθηκε (μαζί και με αναρχικούς) στο δρόμο να διαδηλώνει και να δέχεται την ωμή κρατική καταστολή, στις υγειονομικές, εργατικές, φοιτητικές και μαθητικές διαδηλώσεις εν μέσω lockdown.

Και εκτός όλων των παραπάνω, γινόμαστε μάρτυρες και ενός χυδαίου αναθεωρητισμού μέσω της αμετροεπούς χρήσης του όρου απαρτχάιντ, η οποία επιχειρεί να ταυτίσει το καθεστώς ταξικού/φυλετικού διαχωρισμού κατά των μαύρων στη Ν. Αφρική με τα μέτρα κατά των ανεμβολίαστων. Δεν θα σταθούμε τόσο στην ανιστόρητη σχετικοποίηση που επιχειρείται μεταξύ της ασύστολης κρατικής βίας κατά των φτωχών μαύρων και των (κατά κύριο λόγο) λευκών και πρωτοκοσμικών ανεμβολίαστων (βλέποντας τα σύμβολα μας να ξεφτιλίζονται σε συνθήματα υπερ του Τζόκοβιτς), όσο στις αταξικές και ακόμα και ρατσιστικές της προεκτάσεις.

Αρχικά είναι σαφές πως η κυβερνητική ρητορική και πρακτική κατά όσων δεν επέλεξαν να εμβολιαστούν οφείλει να μπει στο στόχαστρο της κριτικής μας, ακριβώς γιατί η επιβολή τιμωρητικών μέτρων, με αποκορύφωμα την επιβολή προστίμου 100 ευρώ στους άνω των 60, προωθεί τον κοινωνικό διχασμό/αυτοματισμό, μειώνει το ήδη πενιχρό εισόδημα χιλιάδων ανθρώπων, αλλά κυρίως, γιατί ο στιγματισμός τους ως βασικών υπευθύνων για την εξάπλωση της πανδημίας λειτουργεί ως άλλοθι για το κράτος και την εγκληματική πολιτική του. Όμως μέχρι εκεί. Γιατί η απόπειρα να αναδειχθούν οι ανεμβολίαστοι ως το «υποκείμενο» της συγκυρίας, ως οι μόνοι που βάζονται, περιθωριοποιούνται και αποκλείονται αποτελεί μια ταξικά ουδέτερη και στρεβλή απεικόνιση της πραγματικότητας.

VII. Η ταξική πάλη στην εποχή της μέχρι θανάτου υποτίμησης της Τάξης μας

Η ταξική διαίρεση της κοινωνίας ούτε αναστάλθηκε εν μέσω πανδημίας ούτε φυσικά αντικαταστάθηκε από μια νέα μεταξύ των εμβολιασμένων και των ανεμβολίαστων, αλλά το ακριβώς αντίθετο. Και αυτό γιατί η διαχείριση της πανδημίας και η εφαρμοσμένη θανατοπολιτική ανέδειξε με τον πλέον ωμό τρόπο το έσχατο σημείο υποτίμησης της τάξης μας συνολικά (και όχι διαχωρισμένα), δηλαδή την μετατροπή μας σε μια μάζα ζωντανών-νεκρών λόγω της εγκληματικής διάλυσης της δημόσιας υγείας. Και είναι αυτή, και μόνο αυτή, η, κυριολεκτικά, μέχρι θανάτου υποτίμηση της τάξης μας, η οποία αποτελεί την κυρίαρχη αντίθεση της συγκυρίας. Σε μια ταξική κοινωνία λοιπόν, η διαχείριση της ταυτόχρονης υγειονομικής και οικονομικής κρίσης δεν θα μπορούσε παρά να πάρει χαρακτήρα ταξικού πογκρόμ κατά των φτωχών, με τα δεδομένα από την όξυνση των ήδη υπαρχόντων ανισοτήτων αλλά και τη δημιουργία νέων να είναι αποκαλυπτικά.

Αρχικά, η πανδημία μετατράπηκε σε ταξική νόσο θερίζοντας κυριολεκτικά τους φτωχούς και τις μειονότητες των υποβαθμισμένων περιοχών, παρουσιάζοντας υπερδιπλάσια ποσοστά θνητότητας (58% στις ΗΠΑ) σε σχέση με τις μεσοαστικές και πλούσιες περιοχές, λόγω του αποκλεισμού των πληβείων από τις δομές υγείας, της μαζικής τους έκθεσης στον ιό σε συνθήκες εργασίας με μηδαμινά υγειονομικά μέτρα και της στεγαστικής τους επισφάλειας (άστεγοι, σπίτια χωρίς μόνωση, θέρμανση κλπ). Αντίστοιχα, η ταξική διαχείριση της πανδημίας επέφερε παγκοσμίως την απώλεια 114 εκατ. θέσεων εργασίας (έρευνα ΟΟΣΑ), με 54 εκατ. εργαζόμενες γυναίκες να χάνουν τη δουλειά τους και το 4,2% της παγκόσμιας απασχόλησης των γυναικών να εξαλείφεται (στοιχεία Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας). Την ίδια στιγμή, σύμφωνα με στοιχεία του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας περισσότερο από 500 εκατ. άνθρωποι ωθήθηκαν σε συνθήκες ακραίας φτώχειας λόγω της πανδημίας, τα Ηνωμένα Έθνη προειδοποιούν ότι περίπου 45 εκατ. άνθρωποι βρίσκονται στα πρόθυρα του λιμού (αύξηση κατά 500% στην Αφρική από την εξάπλωση της

πανδημίας), ενώ σε σχέση με τον παγκόσμιο υποσιτισμό εκτιμάται ότι μέχρι το 2030 οι άνθρωποι που βιώνουν χρόνια πείνα θα ξεπεράσουν τα 840 εκατ. Και όλα αυτά βέβαια την ώρα που ο πλούτος των παγκόσμιων μεγιστάνων υπερδιπλασιάζεται, καθώς από τον Μάρτιο του 2020 (αρχή πανδημίας) που έφτανε τα 700 δισ. δολάρια, σήμερα έχει ξεπεράσει το 1,5 τρις.

Αν λοιπόν εφαρμόζεται ένα «υγειονομικό απαρχαίντ» αυτό σίγουρα δεν αφορά μονάχα όσους δεν εμβολιάστηκαν αλλά την τάξη μας διεθνώς με το σύνολο των φτωχών στις καπιταλιστικές μητροπόλεις να απολύονται, να φτωχοποιούνται και εξαιρούνται πλέον από την αξιοπρεπή δημόσια περίθαλψη αργοπεθαίνοντας μαζικά στα ράντζα και τους διαδρόμους των νοσοκομείων, αλλά και τους φτωχούς λαούς του τρίτου κόσμου που πεθαίνουν κατά χιλιάδες με τα πτώματα τους να καίγονται στους δρόμους ή να θάβονται σε αυτοσχέδια μαζικά νεκροταφεία. Και σε αυτό το «καθεστώς εξαίρεσης» των φτωχών, δεν μπορεί να μην εντάσσεται και ο «εμβολιαστικός ιμπεριαλισμός» απέναντι στον τρίτο κόσμο, με την άρνηση άρσης της πατέντας των εμβολίων από τα φαρμακοβιομηχανικά μονοπώλια, με το 75% των εμβολίων που έχουν διατεθεί παγκοσμίως να αφορά μόλις 10 ανεπτυγμένες χώρες, με το πλήρως εμβολιασμένο 10,04% του παγκόσμιου πληθυσμού να προέρχεται αποκλειστικά από πλούσιες χώρες, με το 0,9% του πληθυσμού των φτωχών χωρών να έχουν λάβει μόλις μία δόση, με το ποσοστό εμβολιασμών σε χώρες της Αφρικής να αγγίζει μόλις το 0,01% του πληθυσμού και με 36 φτωχές χώρες να μην έχουν παραλάβει ούτε μία δόση.

Αυτό το πραγματικό υγειονομικό, ταξικό-ιμπεριαλιστικό απαρχαίντ, και η παράβλεψη του στον λόγο, όσων εξαιρούν αυτούς που πραγματικά εξαιρούνται από την ίδια τη ζωή, εκτός από πολιτικό κυνισμό, αναδεικνύει και τα θολά ταξικά όρια και κριτήρια τους. Τόσο γιατί το «υποκείμενο» των ανεμβολιάστων διαρθρώνεται (σε συντριπτικό βαθμό) από μερίδες του ταξικού αντιπάλου (φασίστες, θρησκόληπτους, λούμπεν συνωμοσιολόγους, μπάτσους, στρατιωτικούς) όσο κυρίως γιατί αυτή η μονολιθική ρητορική περί προνομίων και διαχωρισμών αναιρεί τους πραγματικούς ταξικούς διαχωρισμούς, υπονοώντας ότι οι εμβολιασμένοι άστεγοι, τοξικοεξαρτημένοι, άνεργοι, χαμηλά αμειβόμενοι, κρατούμενοι σε φυλακές, ψυχιατρεία και στρατόπεδα συγκέντρωσης προσφύγων/μεταναστών, ανήκουν σε μια νέα “αναβαθμισμένη” κοινωνική κατηγορία η οποία απολαμβάνει προνόμια και ελευθερίες που άλλοι (προφανώς πιο καταπιεσμένοι από αυτούς) έχουν στερηθεί. Και ταυτόχρονα, αυτή η βιτριολική ρητορική περί «πειραματόζωων» δεν μπορεί

παρά να είναι πολιτικά επικίνδυνη και κοινωνικά αναίσθητη, μιας και εκτός της ευθείας προτροπής για άρνηση οποιουδήποτε υγειονομικού μέτρου την ώρα που πεθαίνουν άνθρωποι, ρίχνει και λάδι στη φωτιά των φαινομένων κοινωνικού κανιβαλισμού και παράκρουσης. Κατάποση χλωρίνης για θεραπεία, μηνύσεις γονέων σε δασκάλους ταυτόχρονα με απαγωγές διευθυντών σχολείων από τις νεοσύστατες φασιστικές/παραστρατιωτικές ομάδες, σαδιστική εκμετάλλευση της ανέχειας από διάφορα καθάρματα που μισθώνουν τα κορμιά των φτωχών για να κάνουν το εμβόλιο στη θέση τους, επανεμφάνισή της ψυχεδέλειας των διάφορων νέο-χίπικων «εναλλακτικών» μορφών δήθεν «φυσικής» θεραπείας, αλλά και άρνηση διασωλήνωσης και εισαγωγής σε ΜΕΘ (οι οποίες εσχάτως παρουσιάστηκαν από “ριζοσπάστες” ως σύγχρονοι «θάλαμοι αερίων») οδηγώντας σε έμμεσες δολοφονίες ασθενών με την υπογραφή των συγγενών τους. Και πέρα από την επικινδυνότητα τους, αυτές οι ανερμάτιστες θεωρίες εμφορούνται και από μια πρωτοκοσμική αυτοαναφορικότητα ή ακόμα και από ρατσισμό, γιατί υπονοούν, είτε ότι τα εμβόλια θα έπρεπε να είχαν δοκιμαστεί πρώτα στους «Άλλους», δηλαδή στους λαούς του τρίτου κόσμου που αποτελούν τα κυριολεκτικά πειραματόζωα των φαρμακοβιομηχανιών εδώ και δεκαετίες, είτε ότι το 80% αυτών των λαών που παραμένει ανεμβολίαστο λόγω της προτεραιότητας της Δύσης και της οικονομίας της, αποτελεί μια ελεύθερη και υγιή μερίδα του παγκόσμιου πληθυσμού, μιας και εξαιρείται από την «υγειονομική χούντα» και τα «πειράματα γενετικής μετάλλαξης του (πρωτοκοσμικού) DNA μας». Και κάπου εδώ μαζί με την ταξική ανάλυση τελειώνει και η λογική.

Δεν μπορούμε να γνωρίζουμε πως και πότε θα τελειώσουν όλα αυτά που ζούμε σήμερα. Αυτό όμως που ήδη γνωρίζουμε είναι πως η τάξη μας την επαύριο της πανδημίας θα βρίσκεται σε ακόμα χειρότερη θέση. Και αυτό γιατί οι “κοινωνικές παρενέργειες” που αφήνει πίσω της η ταξική διαχείριση της πανδημίας, με τη μορφή των μεταρρυθμίσεων που προωθήθηκαν εν μέσω lockdown, διαμορφώνουν το έδαφος ακόμα μεγαλύτερης ταξικής αφάιμαξης. Τα νομοσχέδια (περιβαλλοντικό, ασφαλιστικό, εργασιακό και εκπαιδευτικό) που ψηφίστηκαν εν μέσω πανδημίας, αποτέλεσαν τα σημεία εφόρμησης για την ήδη δρομολογημένη (Ταμείο Ανάκαμψης, Σχέδιο Πισσαρίδη) εγχώρια καπιταλιστική αναδιάρθρωση, μέσω της βίαιης απόσυρσης βασικών κοινωνικών κεκτημένων και δικαιωμάτων που ξαναγυρίζουν την εργατική τάξη έναν αιώνα πίσω. Οι ταξικοί φραγμοί/διαχωρισμοί στην παιδεία με τον αποκλεισμό των φτωχών μαθητών/φοιτητών από την εκπαίδευση, η

παραχώρηση και ο αποχαρκτηρισμός του φυσικού μας πλούτου προς όφελος του τουριστικού και του «πράσινου» κεφαλαίου, η ιδιωτικοποίηση της ασφάλισης, η κατάργηση του θώρου και η ποινικοποίηση του συνδικαλισμού σκιαγραφούν τη συνθήκη της μετά-πανδημικής εποχής και το πραγματικό ταξικό απαρτχάιντ που θα εφαρμοστεί.

Κορωνίδα όμως της συντελούμενης υποτίμησης/αναδιάρθρωσης αποτελεί η επερχόμενη ιδιωτικοποίηση της δημόσιας υγείας και η πιλοτική της εφαρμογή εν μέσω πανδημίας. Και ακριβώς αυτή η πιλοτική-θανατοπολιτική της εφαρμογή ήταν που μετέτρεψε τη διαχείριση της πανδημίας σε προμελετημένο μαζικό έγκλημα του κράτους κατά τη κοινωνίας.

Οι συμπράξεις δημοσίου και ιδιωτικού τομέα (ΣΔΙΤ) στο ΕΣΥ με δούρειο ίππο την εισχώρηση στα δημόσια νοσοκομεία ιατροτεχνικού-διαγνωστικού εξοπλισμού από ιδιώτες, η προαναγγελλόμενη συγχώνευση των περιφερειακών δημόσιων νοσοκομείων, η επερχόμενη ιδιωτικοποίηση του ΕΟΠΥΥ και των μονάδων Πρωτοβάθμιας Φροντίδας, αλλά και οι μηδαμινές προσλήψεις μόνιμων γιατρών, η αναστολή εργασίας 7.000 ανεμβολίαστων υγειονομικών και η αξιοποίηση ιδιωτών γιατρών για την κάλυψη των κενών, σκιαγραφούν το νέο μεταρρυθμιστικό μοντέλο για τη δημόσια υγεία που θα απαλλάσσει το κράτος από «περιττές δαπάνες» και θα εξαίρει την πλειονότητα της κοινωνικής βάσης από την δημόσια περίθαλψη. Και αυτή η κατάσταση εξαίρεσης της κοινωνίας από το βασικό αγαθό (και) της υγείας είναι αυτή που ευθύνεται για τους μισούς θανάτους της πανδημίας (μελέτη Τσίορδα-Λύτρα) και τη φρικιαστική διαλογή ασθενών που είτε θα ζούσαν είτε θα αφήνονταν να πεθάνουν λόγω της ανυπαρξίας Πρωτοβάθμιας Φροντίδας, ΜΕΘ και γιατρών. Είναι όμως και αυτή που ευθύνεται για τις «παράπλευρες απώλειες» της πανδημίας με την αναστολή του 80% των τακτικών χειρουργείων και την παρεμπόδιση της θεραπείας των ευπαθών ομάδων (καρκινοπαθείς, νεφροπαθείς κλπ). Και όλα αυτές οι εικόνες εγκατάλειψης, ταπείνωσης και εξευτελισμού της κοινωνικής πλειοψηφίας, για να κερδοφορήσουν οι ιδιωτικές κλινικές που ως άλλες «υγειονομικές ζώνες» αρνούνται να δεχθούν συγκεκριμένα περιστατικά Covid, αλλά και ως άλλοι μαυραγορίτες πατάνε πάνω στον εκβιασμό του θανάτου και αναλαμβάνουν, έναντι φυσικά αδράς αμοιβής, τα αναβληθέντα χειρουργεία των δημόσιων νοσοκομείων αναγκάζοντας τον κόσμο να πουλάει τα σπίτια του για να σωθεί.

Και τα πράγματα γίνονται ακόμα χειρότερα αν συμπεριλάβουμε στις παρενέργειες της διαχείρισης της πανδημίας και τις οριζόντιες ανατιμήσεις (οι οποίες αγγίζουν ακόμα και το 200%) στα βασικά αγαθά (τρόφιμα, βενζίνη, ρεύμα) και την μαζική εξαθλίωση που θα ακολουθήσει. Ένα προεικόνισμα της επερχόμενης κοινωνικής τραγωδίας αποτελεί η έρευνα της ΓΣΕΕ που μιλάει για απώλεια της τάξης του 10,4% του κατώτατου μισθού και 13,7% του μέσου λόγω των ανατιμήσεων, αλλά και η ανάδειξη της Ελλάδας στην χώρα με τη μεγαλύτερη ανατίμηση του ρεύματος στην Ευρώπη. Απότοκο των παραπάνω αποτελεί το γεγονός πως μόνο τον τελευταίο δίμηνο χάθηκαν δεκάδες συνάνθρωποι μας, οι οποίοι κήκαν ζωντανοί ή πνίγηκαν από τις αναθυμιάσεις στην προσπάθεια τους να ζεσταθούν με αυτοσχέδιες σόμπες.

Ταυτόχρονα με την επισιτιστική και ενεργειακή επισφάλεια, η επερχόμενη εφαρμογή του νέου πτωχευτικού κώδικα θα δημιουργήσει συνθήκες γενικευμένης στεγαστικής κρίσης, αφού στο νομοσχέδιο προβλέπεται η δέσμευση της περιουσίας των οφειλετών, η παρακράτηση των μισθών τους για την αποπληρωμή των χρεών προς τις τράπεζες, η πλήρης άρση της προστασίας της πρώτης κατοικίας και η απελευθέρωση των πλειστηριασμών- άρα και η επιβολή χιλιάδων εξώσεων.

Εν μέσω αυτής της ταξικής δυστοπίας, η επερχόμενη και αναπόφευκτη επιβολή ενός νέου μνημονίου έρχεται να ολοκληρώσει το περιβάλλον καθολικής οικονομικής, εργασιακής, υγειονομικής και στεγαστικής επισφάλειας που διαμορφώνεται. Με το χρέος της Ελλάδας να αυξάνεται κατά 14,5 δισ. κατά τη διάρκεια της πανδημίας (συνολικά 354 δισ. ευρώ) αγγίζοντας το 206,7% του ΑΕΠ (το μεγαλύτερο ποσοστό στην ευρωζώνη) και το έλλειμμα να αγγίζει το 10%, είναι δεδομένο πως βρισκόμαστε ήδη μέσα σε ένα δημοσιονομικό κραχ. Οι διεθνείς μελέτες για το ελληνικό χρέος και την προσαρμογή του στους δημοσιονομικούς κανόνες της ΕΕ (3,5% πλεονάσματα, 60% του ΑΕΠ σε χρέος), αρχικά, προβλέπουν ότι θα χρειαστούν πλεονάσματα της τάξης του 2% μέχρι το 2035 ώστε το ελληνικό χρέος να επανέλθει στα προ πανδημίας επίπεδα, ενώ αναφορικά με την (μάταιη) απόπειρα προσαρμογής του χρέους στο 60% του ΑΕΠ, η Κομισιόν προβλέπει ότι αυτό θα μπορούσε να επιτευχθεί υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις το 2060. Σύμφωνα με τις μελέτες λοιπόν θα χρειαστούν άλλα 15 χρόνια λιτότητας μόνο και μόνο για να επιστρέψει η ελληνική οικονομία στα προ πανδημίας επίπεδα, και άλλα 40 χρόνια για να επιτευχθεί ο δημοσιονομικός στόχος του 60%. Και ταυτόχρονα με

όλα αυτά, το έκτακτο πρόγραμμα δημοσιονομικής χαλάρωσης της ΕΚΤ για την αντιμετώπιση της πανδημίας τελειώνει, με το κόστος δανεισμού να αυξάνεται λόγω του πληθωρισμού και τους Ευρωπαίους κεντρικούς ηγέτες και τραπεζίτες να καλούν σε επαναφορά της δημοσιονομικής πειθαρχίας. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο η εφαρμογή πολιτικών λιτότητας με τη μορφή μνημονιακών μέτρων είναι δεδομένη, μιας και η μέγγενη του χρέους επιβάλλει, ταυτόχρονα, τόσο ένα αυξημένο κόστος δανεισμού όσο και την επίτευξη πλεονασμάτων για την εξυπηρέτηση του.

Μέσα σε αυτό το περιβάλλον επιβολής της πιο άγριας ταξικής επίθεσης που γνώρισε η ανθρωπότητα μετά τον Β' παγκόσμιο πόλεμο, και μάλιστα μπροστά στο ενδεχόμενο ξεσπάσματος ενός Γ' παγκοσμίου πολέμου λόγω της έντασης των ιμπεριαλιστικών ανταγωνισμών που επιτάχυνε και η πανδημία, η ανορθολογική εσχατολογία δεν συσκοτίζει μονάχα την (απαιτούμενη) συγκεκριμένη ανάλυση της συγκεκριμένης συγκυρίας, αλλά λειτουργεί και παραλυτικά για τα κινήματα. Η άρνηση/απόωση της πραγματικότητας και η ακατάσχετη αοριστολογία, και μάλιστα συνωμοσιολογικής κοπής, την ίδια στιγμή που η τάξη μας στερείται υγείας, παιδείας, στέγας, εργασίας, τροφής και ελευθερίας, δεν καταδικάζει το κίνημα μονάχα στην κοινωνική (αυτό)περιθωριοποίηση του, αλλά και στην οριστική του συντριβή. Γιατί μπροστά στην μεγαλύτερη οικονομική/υγειονομική κρίση της σύγχρονης ιστορίας και την ωμή κρατική πολιτική που φτωχοποιεί και δολοφονεί χωρίς προσχήματα, μπροστά δηλαδή στην κατάρρευση και των τελευταίων αστικοδημοκρατικών προφάσεων, τα επαναστατικά κινήματα έχουν δύο δρόμους: ή (να προσπαθήσουν) να νικήσουν ή να βυθιστούν στην κοινωνική ανυποληψία και την εσωστρέφεια. Και πως αλλιώς θα μπορούσαμε να περιγράψουμε το μέλλον μας ως κίνημα, αν όχι με όρους ήττας, όταν μπροστά στην εν εξελίξει διαδικασία σύνθλιψης της κοινωνίας, το (ηθικά και αξιακά) συγκροτητικό για τους αναρχικούς και τους κομμουνιστές πρόταγμα της κοινωνικής αλληλεγγύης απαλείφεται και τη θέση του παίρνουν οι "έστέτ" ασκήσεις ύφους που επιδίδονται σε ένα επιθετικό κρεσέντο αποδόμησης/απαξίωσης της κοινωνίας, των νεκρών της και των πραγματικών αναγκών της.

Η κρίση δεν είναι ευκαιρία μόνο για το κεφάλαιο, αλλά και για εμάς. Γιατί οι κρίσεις σαν τη σημερινή, ο καθολικός χαρακτήρας της οποίας δοκιμάζει τα ίδια τα όρια της καπιταλιστικής νομιμοποίησης από τους λαούς, στερώντας τους τα πλέον βασικά αγαθά για την διαβίωση τους, είναι που δημιουργούν και τις υλικές

προϋποθέσεις ξεσπάσματος μαζικών ταξικών/κοινωνικών αγώνων, εξεγέρσεων και επαναστάσεων. Και ακριβώς πάνω σε αυτήν την στέρηση των μέσων κοινωνικής ύπαρξης είναι που «η ανάγκη γίνεται ιστορία» και μέσα σε συνθήκες φτώχειας, κρίσεων και πολέμων οι λαοί βλέπουν τον επαναστατικό μετασχηματισμό της κοινωνίας ως μονόδρομο για να επιβιώσουν. Έτσι και σήμερα, εν μέσω πανδημίας, το κεντρικό σύνθημα «μόνο ο λαός σώζει το λαό» είναι αυτό που αποτυπώνει το βασικό διακύβευμα για την επιβίωση της τάξης μας, δηλαδή την κοινωνική/ταξική αυτενέργεια ως τη μόνη προϋπόθεση για τη προστασία και τη σωτηρία μας, απέναντι σε μια κυβέρνηση που μας δολοφονεί. Και ακόμα παραπέρα, αυτό το σύνθημα, σε συνθήκες όπως οι σημερινές, (θα έπρεπε να) θέτει τις βάσεις για την (και εμπειρικά πλέον) συλλογική κατανόηση του κεφαλαίου και του κράτους του ως δολοφονικά παράσιτα που διαωνίζουν την ύπαρξή τους πάνω και ενάντια στις ανθρωπίνες κοινωνίες.

Την κατανόηση δηλαδή πως μονάχα η οργάνωση της τάξης μας, και η εγκαθίδρυση της προλεταριακής αντ-εξουσίας μπορούν, με σχεδιασμό και εμπιστοσύνη στην αυτενέργεια και τις δυνάμεις της κοινωνίας, να εγγυηθούν, από εμάς για εμάς, την υγεία, την ελευθερία, την κάλυψη των βασικών αναγκών και την ευημερία όλων μας.

Όμως ακόμα και εάν όλα αυτά φαντάζουν άφταστα και μακρινά, μιας και πράγματι διανύουμε μια (παροδική) περίοδο ύφεσης των κοινωνικών-ταξικών αγώνων, είναι τέτοια η έκταση/ένταση των αντιθέσεων στο σύνολο της κοινωνικής ζωής, που το ενδεχόμενο ενός γενικευμένου ξεσπάσματος στο μέλλον φαντάζει βέβαιο. Οι μαζικές μαθητικές και φοιτητικές διαδηλώσεις εν μέσω lockdown, οι διαδηλώσεις αλληλεγγύης στον Δ. Κουφοντίνα, τα εξεγερτικά γεγονότα στη Νέα Σμύρνη, οι μεγαλειώδεις εργατικοί αγώνες στην E-food, την Cosco και την Energean, αποδεικνύουν ότι δεν υπάρχει καμία ταξική ανακωχή και ότι η υπόκωφη κοινωνική οργή αργά ή γρήγορα θα εκφραστεί.

Και μπροστά σε αυτό το ενδεχόμενο, αυτή τη φορά, να φροντίσουμε να είμαστε πιο προετοιμασμένοι.

ΜΟΝΟ Ο ΛΑΟΣ ΣΩΖΕΙ ΤΟ ΛΑΟ

ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΟΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΕΚΦΑΣΙΣΜΟ
ΚΑΙ ΣΤΟ ΘΑΝΑΤΟ

ΝΑ ΝΙΚΗΣΕΙ Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΤΑΞΙΚΗ
ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ

ΝΑ ΝΙΚΗΣΕΙ Η ΖΩΗ

Ταξική Αντεπίθεση (Ομάδα Αναρχικών και Κομμουνιστριών)

Φλεβάρης 2022